

Linžiloo kaŋ Marku n'a hantum

Citaaboo fahamandiroo

Marku man'ti kala Piyer kaŋ ti Isa diyaw hangasinoo. Isa cawandoo, nda nga kayfey, nda nga teegoyey kul a mana maar'ey kala Piyer miŋoo ra. A n'i hantum ka borey noo alhabar.

Linžil taacaa ra, Marku citaaboo dunbay nda i kul. Za nga citaaboo šintinoo ga, a ga bayrandi kaŋ Isa man'ti kala Irkoy Iz'aroo. Irkoy no, adamize mo no.

Nga citaaboo jere hinkantoo ra, a ga cebe kaŋ Isa ga kubay nda zukandiyar, nda buuyan, a ga tun ka huna Žerizalem. Cee hinza a g'a har nga taalibey se, amma i mana faham. Cee boobo Isa ga nga boŋ cee nda Boro-iz'aroo. Woo ti maa kaŋ ga cebe kaŋ Irkoy na Isa noo hini kul.

Marku ga cebe nda soobay kaŋ Isa man'ti kala Irkoy Iz'aroo. Takaa kaŋ nda Isa zarabi ka buu kanjandibundoo ga, nga ganakey mo ga hima ka soolu ka zarabi a se.

Yehiya kaŋ ti batizekaa waazoo

(Matiyu 3.1–12; Luka 3.1–18; Yehiya 1.19–28)

1 Woo ti *Alhabar Boryaa šintinoo kaŋ ga šelaŋ Isa *Almasihu ga kaŋ ti Irkoy *Iz'aroo. ²A ga tee nda takaa kaŋ nda a hantumandi annabi Ezayi citaaboo ra:

«Nga ne, ay g'ay dontakaa sanba ni jine
hala a ma ni fondaa hanse.^a

³Jinde foo ga kaati saajoo ra ka nee:

«Wa ir Koyoo fondaa soolu,
wa nga lolawey šerrandi.»^b

⁴Dontokaa woo man'ti kala Yehiya. A ga borey *batize saajoo ra, a ga waazu i ma *tuubi ka batize ngi zunubey yaafaa se. ⁵Žude gandaa borey nda Žerizalem koyraa borey, i kul fatta ka koy a do. A g'i batize isaa ra kaŋ se i ga nee Žurdeŋ, waatoo kaŋ i na ngi zunubey har kaaray.

⁶Yoo hinbiri darbay bara Yehiya jindoo ra, kuuru gamahaw goo centoo ga. Nga hunaa man'ti kala ndooyar, nda yuu gani. ⁷A ga waazu ka nee: «Boro foo ga kaa ay dumaa ga, boraa din hinoo bisa ay wanoo. Ay si hima nda ka gunguma ka nga taamey karfey feeri. ⁸Agay woo, ay na war batize nda hari, amma nga ga war batize *Hundi Henanantaa ra.»

Isa batizeyanoo

(Matiyu 3.13–17; Luka 3.21–22)

⁹Haney din Isa hun koyraa kaŋ maaroo ti Nazaret kaŋ goo Galile gandaa ra. Yehiya n'a *batize Žurdeŋ isaa ra. ¹⁰Waatoo hunday kaŋ Isa goo ma fatta haroo ra, a dii kaŋ beenaa fay ihinka, Irkoy *Hundoo zunbu nga ga sanda tuuzun alhaali. ¹¹De jinde foo šelaŋ beenaa ra ka nee: «Ni ti agay *Iz'aroo, ay baakaa, ni ti ay jaaloo.»

Ibilisi na Isa sii

(Matiyu 4.1–11; Luka 4.1–13)

¹²Waatoo din da, Irkoy *Hundoo na Isa tuti a ma koy saajoo ra. ¹³No din ra Isa na jirbi woytaaci (40) tee. Ibilisi n'a sii. Ganjihoogawey sii kala saajoo kaŋ ra Isa goo. Almalaykey g'a saajaw.

^a1.2 Malaki 3.1.

^b1.3 Ezayi 40.3.

Isa na nga diyawtaraa šintin Galile

(Matiyu 4.12–17; Luka 4.14–15)

¹⁴ Waatoo kaŋ Yehiya nondi banda ga, Isa koy Galile gandaa ra. No din ra a na Irkoy *Alhabar Boryaa waazu ¹⁵ ka nee: «Waatoo too, Irkoy *Laamaa man! Wa *tuubi, war ma naanay *Alhabar Boryaa.»

Isa taalibi jina-jinawey

(Matiyu 4.18–22; Luka 5.1–11)

¹⁶ Woo banda ga, Isa goo ma dira Galile isabangoo mijoo bande, a dii Simoŋ nda Andere kaŋ ti armayaŋ kaŋ goo ma filiji warra isabangoo ra, zama sorkoyaŋ no. ¹⁷ Isa nee i se: «Wa kaa ka hanga ay bande. Ay ga taka tee kaŋ ra boro no war ga hoo.» ¹⁸ Dogoo din da i na ngi filijey naŋ ka hanga a bande. ¹⁹ Kaŋ Isa dira ka koy jine kayna, a dii Žak kaŋ ti Zebede iz'aru, nga nda nga armaa Yehiya. I goo harihii foo ra, i ga filiji hanse. ²⁰ Dogoo din da Isa ciya i se. I na ngi baabaa Zebede nda goykey naŋ hiyoo ra, i hanga a bande.

Isa na ganji gaaray k'a kaa aru ra

(Luka 4.31–37)

²¹ Isa nda nga taalibey koy too koyra foo kaŋ maapoo ti Kaparnahum. De *hunanzamzaaroo mma too kaŋ Isa huru *margahugoo ra ka cawandi. ²² Nga cawandiyanoo tee nga haŋajerkey se boŋhaway, zama a mm'i cawandi sanda boro kaŋ goo nda hini k'i juwal kaŋ man'ti *Citaaboo baykey takaa. ²³ Waati follokaa ra, aru foo goo ngi margahugoo ra kaŋ ra ganji goo. Aroo kaati ²⁴ ka nee: «Macin k'ir nda ni marga, Isa Nazaret bora? Ni nka kaa k'ir halaci wala? Ay ga bay boro kaŋ ti ni: ni man'ti kala Irkoy Boro Henanantaa!» ²⁵ Isa zahā ganjoo ga ka nee: «A dii ni ra, hun aroo ra!» ²⁶ Ganjoo na aroo jijirandi. A na jinde jer ka kaati, de a hun a ra. ²⁷ A tee alžamaa kul se boŋhaway hala i cindi de i ga cere hāa ka nee: «Macin ti woo? Cawandi taaga kaŋ ga tee nda hini! Aroo woo ga ba ganjey yaamar, de i ga hayaa tee kaŋ a n'a har.» ²⁸ Dogoo din da Isa maapoo huru Galile gandaa kul ra.

Isa na wircikoyni dumi boobo noo baani

(Matiyu 8.14–17; Luka 4.38–41)

²⁹ Kaŋ i fatta *margahugoo ra, kul Isa, nda Žak, nda Yehiya koy Simoŋ nda Andere bande ngi hugoo do. ³⁰ Waatoo kaŋ i too, Simoŋ wandoo naa ga kani, gaaham konni wirci bara a ga. Dogoo din da nga borey na nga šennoo har Isa se. ³¹ Isa koy nongoo kaŋ ra wircikoynoo goo. A n'a dii nda kaboo, de a n'a tunandi. Gaaham konnoo ben a ga. Woyoo na borey alhaadimay.

³² Waatoo kaŋ cijinoo too, waynaa kaŋyanoo ga, borey kate Isa do ngi wircikoyney kul nda borey kul kaŋ ra ganjiyaŋ goo. ³³ Koyraa kul kaa ka marga hugoo mijoo ga. ³⁴ Isa na wircikoyni booboyaŋ noo baani kaŋ ga dori dumi-dumiyaŋ goo. A na ganji boobo gaaray, i ma hun borey kaŋ ra i goo. Amma Isa si naŋ ganjey ma šelaŋ, zama i ga bay boro kaŋ no.

Isa waazu margahugey ra

(Luka 4.42–44)

³⁵ Subbaahi tayaa ra, kubaa goo beene kaŋ Isa tun ka fatta ka koy nongu soyante ra. No din ra a cindi ka Irkoy ŋaaray. ³⁶ Simoŋ nda nga hangasiney huru cewoo ra. ³⁷ Waatoo kaŋ i dii a, i nee a se: «Borey kul goo ma ni wiri.» ³⁸ Isa tuuru i se ka nee: «Ir ma koy koyra kanbey here kaŋ ga taalamma ne ga, hala ya waazu nongey din

mo ra, zama woo se ay fatta.»³⁹ Takaawoo nda a hanga Galile gandaa kul bande, a ga waazu ngi *margahugey ra, a ga ganjey mo gaaray.

Isa na jiraykoyni noo baani

(Matiyu 8.1–4; Luka 5.12–16)

⁴⁰ *Jiraykoyni foo kaa Isa do. A kaŋ nga kanjey ga k'a suurandi ka nee a se: «Nda ni baa, n'ga hin k'ay noo baani hala ya duu ka henan.»⁴¹ Kaŋ a na woo har, Isa hanse ka tamalla a se. A na nga kaboo tuku a ga ka nee a se: «Ay yadda, henan!»⁴² Dogoo diin da jiraa ben a ga, a henan.⁴³ Isa n'a naŋ a ma koy, amma a citi a ga⁴⁴ ka nee a se: «Gaabandi mas'a har boro kul se. Amma ma koy ni boŋ cebe *sargari juwalkaa se jina, ma sargaroo kaa kaŋ nda Musa na ni yaamar, hala ni duubaaniyanoo ma tee i se seedetaray.»

⁴⁵ Za aroo koy, nga no a ŝintin k'a fee. A mana fay nda ŝennoo haryanoo. Woo sabbu se, Isa si hin ka huru koyraa ra waati kaŋ borey ga dii a. A cindi saajoo ra, de borey ga hun nongu kul here ka kaa a do.

Isa na bongu noo baani

(Matiyu 9.1–8; Luka 5.17–26)

2¹ Jirbiyaŋ banda ga, Isa yee kate Kaparnahum. Borey maa kaŋ a goo hugey do. ² Alžama beeri foo kaa, hala ba hugoo mijoo too nda boro. Isa cindi a ga Irkoy meešennoo har i se, ³ kaŋ boro fooyaŋ kate a do bongu foo kaŋ aru taaci no k'a zaa ka kaa. ⁴ Kaŋ i mana hin k'a too Isa jine alžamaa booboyanoo se, i na sooraa fun ka sawa nda nongoo kaŋ ra Isa goo, de i na daarijoo kaŋ ga bongoo ga kani, zumandi. ⁵ Waatoo kaŋ Isa dii borey wey naanaa, a šelaŋ bongoo se ka nee: «Ay izoo, ni zunubey yaafandi.»

⁶ *Citaaboo baykaw fooyaŋ kaŋ goo ma goro no din, cindi i ga šelaŋ ngi biney ra ka nee: ⁷ «Cin se boraa woo ga yadda ka šennoo woo har? A mma Irkoy wow! May no ma hin ka zunubey yaafa nda man'ti boro folloku kaŋ ti Irkoy?» ⁸ Dogoo din da Isa bay nga hundoo ra hayaa kaŋ i goo m'a miile ngi biney ra, woo se a nee i se: «Macin se war goo ma hayey wey miile war biney ra? ⁹ Affoo no ma faala, ka nee bongoo se: «Ni zunubey yaafandi» wala ka nee: «Tun, ma ni daarijoo zaa, ma dira?» ¹⁰ Sohō kala war ma bay kaŋ *Boro-iz'aroo goo nda hini ka boro zunubey yaafa aduŋna ra.» Woo banda ga, a nee bongoo se: ¹¹ «Ay nee ma ne, ma tun, ma ni daarijoo zaa, ma koy ni hugoo do.» ¹² Bongoo tun, dogoo din da a na nga daarijoo zaa ka koy borey kul jine. A tee borey se boŋhaway, de i cindi ka Irkoy beerandi ka nee: «Hū, ir mana bay ka dii woo cine!»

Isa ciya Lewi se a ma hanga nga bande

(Matiyu 9.9–13; Luka 5.27–32)

¹³ Isa fatta koyne ka koy isabangoo mijoo ga. Borey kul ga koy a do, a g'i cawandi. ¹⁴ Kaŋ a ga bisa, a dii Alfe iz'aroo kaŋ maapoo ti Lewi^c, ga goro *alkaasidiikey goydogoo ra. Isa nee a se: «Hanga agay.» Lewi tun, de a hanga a bande. ¹⁵ Waatoo kaŋ Isa koy goro ŋaadogoo ra, Lewi hugoo ra, alkaasidiikaw nda zunubu teekaw booboyaŋ kaa Isa nda nga taalibey bande ka ŋaa. Borey kaŋ koy a bande ga hanse ka boobo. ¹⁶ Kaŋ *Citaaboo baykey kaŋ goo *Fariziyeney ra, ga dii kaŋ Isa goo ma ŋaa borey wey bande, i nee nga taalibey se: «Taka foo nda a ga ŋaa alkaasidiikey nda zunubu teekey bande?» ¹⁷ Isa maa šennoo, a nee i se: «Man'ti borey kaŋ ga saabu no ma too lotokor ga, wircikoyney no ma too a ga. Ya na kaa ka boro šerrantey cee, zunubantey no ay g'i cee.»

Ižeenaa nda itaaga si koy cere bande

(Matiyu 9.14–17; Luka 5.33–39)

¹⁸ Han foo Yehiya taalibey nda *Fariziyeney meehaw. Boroyaŋ kaa Isa do k'a hāa ka nee: «Macin se Yehiya taalibey nda Fariziyeney waney ga meehaw, amma ni taalibey hunday si meehaw?» ¹⁹ Isa nee i se: «Taka foo nda aruhiji taaga nda nga cerey goo hijjaa hugoo ra, de cerey ga meehaw? Kullihinne aruhijoo goo i bande, i si hin ka meehaw. ²⁰ Hanyaŋ ga kaa kaŋ aruhijoo ga zandi, hanoo din, i ga meehaw.

²¹ Boro kul si šukka dunba taaga ka darbay žeenaa baka. Nda a teendi mo, kul šukka taagaa ga ižeenaa dogu, de nga hiino kottoo ga jaase ijinaa. ²² Koyne mo boro kul si *alaneb hari moora taaga daŋ hunbar žeenayaŋ ra. Nda a teendi mo, alaneb haroo ga boosu ka hunbarey bagu. Alaneb haroo mursu, hunbarey mursu. Adiši alaneb hari taagaa si huru kala hunbar taagayaŋ ra!»

^c2.14 Lewi da se i ga nee *Matiyu*, *Matiyu* 9.9 ra.

Hayaa kaŋ Isa n'a har hunanzamzaaroo ga

(Matiyu 12.1–8; Luka 6.1–5)

²³ *Hunanzamzaari foo hane, Isa bisa taasu faarey game. Nga taalibey ga dira, i šintin ka jeeniyarŋ kaa. ²⁴ *Fariziyerŋey ŧelarŋ a se ka nee: «Macin se ni taalibey ne ma haya tee kaŋ si teendi hunanzamzaari hane?» ²⁵ A nee i se: «War mana bay ka hayaa caw kaŋ Dawda nda nga hangasiney n'a tee han foo kaŋ i samagaatar, i heray? ²⁶ Dawda huru Irkoy *hugoo ra waatoo kaŋ Abiyatar ga tee *sargari juwalkey jineboraa. A na takulawey ŋaa kaŋ jisandi Irkoy jine. A gar kaŋ boro kul si hima k'i ŋaa, nda man'ti sargari juwalkey. A na nga hangasiney mo noo.» ²⁷ Isa nee i se koyne: «Hunanzamzaaroo mana tee kala borey se, amma borey mana tee hunanzamzaaroo se. ²⁸ Woo se *Boro-iz'aroo no ma hayaa har kaŋ ga hima ka teendi hunanzamzaaroo mo hane.»

Isa na aru kaŋ kaboo buu noo baani

(Matiyu 12.9–14; Luka 6.6–11)

3¹ Isa yee ka huru *margahugoo ra. Aru foo goo no din kaŋ kaboo buu. ²*Fariziyeney ga hanse ka Isa koroši ka dii wala a ga bora a noo baani *hunanzamzaari hane, zama i mma baa ngi m'a wurru. ³ Isa nee aroo kaŋ kaboo buu se: «Tun ni boŋ ga borey game.» ⁴ A na borey hāa ka nee: «Ka ihenna tee wala ka ifutu tee hunanzamzaaroo hane? Ka hundi hallasi wala k'a naŋ a ma buu? Affoo no ma bisa?» Borey dangay. ⁵ Isa na moo fur i ga, a futu ngi binešendaa se. A nee aroo se: «Ni kaboo šerre.» A n'a šerre, de kaboo duu baani, a boori. ⁶ Kaŋ woo tee, dogoo din da Fariziyeney fatta margahugoo ra. I koy cere marga, ngi nda *Herod kondaa borey, hala ngi ma takaa guna kaŋ nda ngi ga Isa halaci.

Isa na alžamaa cawandi, a na wircikoyney noo baani

(Matiyu 4.23–25; 12.15–16; Luka 6.17–19)

⁷ Isa mooru no din ka koy isabangoo here, nga nda nga taalibey. Boro booboyan koy a bande kaŋ hun Galile, nda Žude, ⁸ nda Žerizalem, nda Idume, nda gandaa kaŋ goo Žurdeŋ isaa se banda, nda gandaa kaŋ goo Tir nda Sidonj jeroo ga. Borey ga maa hayey kul kaŋ a g'i tee, woo se i ga koy a do nda alžamaa beeri. ⁹ Isa nee nga taalibey ma harihii foo soolu nga se, hala alžamaa masi nga šiita. ¹⁰ Wircikoynei boobaa kaŋ a n'i noo baani maaganda se, jerey ga gurgay ka man a, hala ngi ma tuku a ga. ¹¹ Waati kaŋ ganjey kaŋ goo borey ra dii Isa, kul i mma sujudu jinoo ra ka kaati ka nee: «Ni ti Irkoy *Iz'aroo!» ¹² Amma a zahā i ga nda gaabi ka nee i se kaŋ i masi nga bayrandi borey se.

Isa na diyaw woy cindi hinka (12) suuba

(Matiyu 10.1–4; Luka 6.12–16)

¹³ Isa žigi tondi hondu foo boŋ. A ciya arey se kaŋ a ga baa nga m'i suuba, de i kaa a do. ¹⁴ A na aru woy cindi hinka (12) zaa [kaŋ a na maajey daŋ *diyaw], hala i ma cindi nga bande, de mo nga m'i sanba i ma koy waazu. ¹⁵ A n'i noo hini i ma ganjey gaaray. ¹⁶ Aru woy cindi hinkaa (12) kaŋ a n'i zaa ti: Simonj kaŋ a n'a maagaaru Piyer, ¹⁷ nda Žak, nda nga armaa Yehiya kaŋ ti Zebede iz'arey kaŋ a n'i maagaaru Bonarge kaŋ maanaa ti «borey kaŋ ga hima nda beenaa jinjinjanoo»^d, ¹⁸ nda Andere, nda Filip, nda Bartelemi, nda Matiyyu, nda Toma, nda Žak kaŋ ti Alfe iz'aroo, nda Tade, nda Simonj kaŋ ti *Kanani bora, ¹⁹ nda Žudas Iskariyot kaŋ ti bora kaŋ g'a nondi.

Isa paa-izey ga baa ngi m'a dii ka koy

²⁰ Isa yee ka koy hugey do. Alžamaa foo marga koyne hala nongu kaŋ ra Isa nda nga taalibey si hin ka ba gaa. ²¹ Waatoo kaŋ Isa paa-izey maa woo, i fatta ka nee ngi mm'a dii, zama i nee: «Lakkaloo ka hun a ga.»

I na Isa hinoo himandi nda Ibilisi wanoo

(Matiyu 12.22–32; Luka 11.14–23; 12.10)

²² *Citaaboo baykey kaŋ doo ka hun Žerizalem, nee: «Belzebil^e bara a ra! Ganjey boŋkoynoo nda a ga ganjey gaaray!» ²³ Isa ciya i se, de a na filla yaasayanteyan har i se ka nee: «Taka foo nda Ibilisi ga nga boŋ gaaray?» ²⁴ Laama kaŋ izey dunbu, laamaa din si hin ka kay. ²⁵ Hugu kaŋ izey dunbu, hugoo din si hin ka kay. ²⁶ Adiši nda Ibilisi tun nga boŋ se, a na nga boŋ zamna, a si hin ka kay. A ben a se.

^d3.17 Boro binetunanteyan no, Luka 9.54.

^e3.22 Belzebil, Ibilisi maa foo no.

²⁷ Koyne mo boro kul si hin ka huru gaabikoyni hugoo ra ka nga jinawey kom, nda man'ti a nk'a haw. Waatoo din ra, a ga nga hugoo jinawey kom. ²⁸ Cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, zunubey kaŋ adamize n'i tee, nda wowyaney kul kaŋ a n'i tee Irkoy se, i kul ga yaafandi. ²⁹ Amma boro kul kaŋ na *Hundi Henanantaa wow si yaafandi hala abada, nga zunuboo ga jeeje a ga hala abada.»

³⁰ Isa na woo har, zama i nka nee: «Ganji bara a ra.»

Isa armyeŋ nda nga jaa

(Matiyu 12.46–50; Luka 8.19–21)

³¹ Isa armyeŋ nda nga jaa kaa. I kay taray, de i na boro sanba kaŋ ma ciya a se. ³² Alžamaa goo ma goro k'a wanga, de i nee a se: «Guna, ni jaa nda ni armyeŋ [nda ni woymey] goo taray, i ga ni hãa.» ³³ Isa zaabi ka nee i se: «May ti ay jaa nda ag'armey?» ³⁴ Woo banda ga, a na moo fur borey ga kaŋ ga goro k'a wanga. A nee i se: «Ay jaa nda ay armyeŋ ne. ³⁵ [Zama] boro kul kaŋ ga Irkoy ibaayoo tee, bora din ti ag'armaa, nga ti ay woymaa, nga ti ay jaa.»

Sayakaa filla yaasayantaa

(Matiyu 13.1–9; Luka 8.4–8)

4¹ Isa šintin koyne ka cawandi isabangoo mijoo ga. Alžama beeri marga a boŋ hala nongu kaŋ ra a nka koy huru harihii ra ka goro, amma borey kul cindi guraa ga isabangoo tenje. ²A na haya boobo cawandi i se filla yaasayanteyan ra. Nga cawandoo ra, a nee i se: ³«Wa haŋajer! Sayakaw foo ne ka fatta ka koy saya. ⁴Kaŋ a goo ma saya, dumiyo jere foo kaŋ fonda bande. Cirawey kaa, de i n'a gon. ⁵Jere foo kaŋ tondidoo ra kaŋ ra labu boobo sii. Dogoo din da a zay, zama labu boobo sii a boŋ. ⁶Waato kaŋ waynaa fatta, a ton. A kogu, zama a sii nda linji gaabante. ⁷Jere foo kaŋ dumari karjikoyniyan ra. Karjey beeri, i n'a hewguba, woo se a mana ize tee. ⁸Jere foo kaŋ labu henna ra. A zay, a boosu, de a na izeyan tee. Affoo na ize waranza (30) hay, affoo woydu (60), affoo zangu (100).» ⁹Isa yee ka nee i se: «Boro kaŋ goo nda haŋa ka maa, ma haŋajer!»

Addaliloo kaŋ se Isa ga filla yaasayantey daŋ nga ũenney ra

(Matiyu 13.10–17; Luka 8.9–10)

¹⁰Waato kaŋ Isa goo nga hinne, borey kaŋ goo a bande nda taalibi woy cindi hinkaa (12) n'a haa nda filla yaasayantey addaliloo. ¹¹A nee i se: «War, war duu Irkoy *Laamaa haya tugantaa, amma taray borey, haya kul si harandi i se kala nda filla yaasayanteyan. ¹²Nga ra
 «ba kaŋ i ga guna, i si dii,
 ba kaŋ i ga maa, i si faham,
 hala i masi *tuubi,
 de ngi zunubey ga yaafandi!»^f

Sayakaa filla yaasayantaa maanaa

(Matiyu 13.18–23; Luka 8.11–15)

¹³Woo banda ga, Isa n'i haa ka nee: «War si filla yaasayantaa woo maanaa bay? Taka foo nda war ga hin ka faham filla yaasayantey jerey se? ¹⁴Sayakaa man'ti kala boraa kaŋ ga Irkoy meeũennoo say. ¹⁵Wey kaŋ kaŋ fonda bande man'ti kala borey kaŋ se ũennoo ga sayandi, za i maar'a, Ibilisi ga kaa ka ũennoo kaa kaŋ huru biney ra. ¹⁶Tondidogoo kaŋ ra a saya man'ti kala borey kaŋ, nda i maa ũennoo, dogoo din da i g'a dii nda jaali, ¹⁷amma a mana linji tee i ra, i si gay a ra. Nda zarabiyan wala gurzugayyan kaa i ga ũennoo maaganda se, dogoo din da i ga murti. ¹⁸Dumari karjikoyney kaŋ ra dumiyo jere faa sayandi man'ti kala borey kaŋ maa ũennoo, ¹⁹amma aduŋna alhuzuney, nda nga almanoo kaŋ ga zanba, nda boonawey jerey no ma ũennoo hewguba, a masi ize tee. ²⁰Labu henna kaŋ ra jerey goo man'ti kala borey kaŋ maa ũennoo, i n'a dii. I ga ize tee, affoo waranza (30), affoo woydu (60), affoo zangu (100).»

Fitillaa filla yaasayantaa

(Luka 8.16–18)

²¹Isa nee i se: «Boro ga fitilla zaa ka kusu gum a boŋ, wala k'a daŋ daari cire wala? Ni bay a si daŋandi kala fitilla gorodogoo ga? ²²Haya tugante sii no kaŋ si kaa ka fataw. Sirri sii no kaŋ si kaa ka fataw. ²³Boro kaŋ goo nda haŋa ka maa, ma haŋajer!» ²⁴Woo banda ga, a nee i se: «Wa lakkal daŋ hayey kaŋ war ga maar'ey se. Takaa kaŋ nda war ga neeša, nga nda i ga neeši war se, de mo war ga duu tontoni. ²⁵Zama boro kaŋ goo nda a, i g'a noo koyne. Boro kaŋ sii nda a, ba woo kaŋ a goo nda a, ga taandi.»

^f4.12 Ezayi 6.9–10.

Dumiyoo kaŋ ga zay nda nga boŋ filla yaasayantaa

²⁶ Isa nee: «Irkoy *Laamaa ga hima sanda de aru kaŋ koy dumi say laboo ra. ²⁷ Nda aroo na cijiney kul tee a ga kani, a na zaarey kul tee a ga hoy, dumiyoo ga bagu ka beeri ka gar a mana bay takaa kaŋ nda a zay. ²⁸ Laboo ga dumiyoo zayandi nga foo nda nga boŋ. A mma jin ka tee subu, nga banda ga, a ma tee jeeni, a ma yee koyne ka tee taasu kaŋ goo jeenoo ga. ²⁹ Za taasoo nin, aroo ga borey daŋ a ra nda cendi, zama hegaa ka too.»

Dumi gurunbu-ize kaccaa filla yaasayantaa

(Matiyu 13.31–32, 34; Luka 13.18–19)

³⁰ Isa nee: «Macin nda ir ga Irkoy *Laamaa sawandi? Wala mo, macin ti filla yaasayantaa kaŋ g'a fahamandi borey se? ³¹ A si hima nda kala dumi gurunbu-ize kaccu foo kaŋ se i ga nee mutardi. Waati kaŋ a sayandi, a kacca nda dumiyey kul kaŋ goo aduŋna ra. ³² Amma waati kaŋ a dumandi ka ben, a ga zay ka beeri ka bisa dumarey kul. A ga kabe beeriyaŋ tee hala beenaa cirawey ga hin ka teji tee a ra.»

Isa ga cawandi nda filla yaasayanteyan

(Matiyu 13.34–35)

³³ Filla yaasayantey wey dumi boobo nda Isa na Irkoy meeŋennoo har i se. A na taka tee kaŋ ra i ma hin ka faham a se. ³⁴ A si ŋelaŋ i se kala nda filla yaasayanteyan hinne. Amma nda ngi hinne no, a ga ŋenney kul feeri taalibey se.

Isa na hewoo kayandi

(Matiyu 8.23–27; Luka 8.22–25)

³⁵ Zaari follokaa din da, kaŋ cijinoo too, Isa nee nga taalibey se: «Ir ma deŋ ka koy haroo boŋ faa ga.» ³⁶ Waatoo kaŋ i na alžamaa naŋ a ma koy, taalibey huru Isa bande harihiyoo kaŋ ra a goo k'a hun. De mo harihii fooyaŋ hanga ey ka koy. ³⁷ Hew beeri foo tun hala nongu kaŋ ra bondawey ga say hiyoo ra. Hiyoo too nda hari. ³⁸ Isa goo ma jirbi hiyoo koroo ra, furkanga goo boŋoo cire. Taalibey n'a tunandi, i nee a se: «Alfagaa, ir ga halaci, n'si huzun nda iri?»

³⁹ A tun jirboo ra, a zahā hewoo ga jina, a ŋelaŋ isabangoo se ka nee: «Dangay suk!» Hewoo kay, de nongoo kul tee sōy. ⁴⁰ Woo banda ga, Isa nee nga taalibey se: «Macin se war ga arkubu? War si naanay hala sohō?» ⁴¹ I hanse ka hunbur, de i ga cere hāa ka nee: «May ti boraa woo kaŋ ba hewoo nda isabangoo ga hayaa tee kaŋ a n'a har?»

Isa na ganjiyaŋ gaaray k'i kaa aru ra

(Matiyu 8.28–34; Luka 8.26–39)

5¹ Isa nda nga taalibey too isabangoo boŋ faa ga, Geraza koyraa borey laamaa ra. ² Isa zunbu harihiyoo ra. Dogoo din da aru foo kaŋ ra ganji goo fatta *saarawey ra k'a kubay. ³ Saarawey ti nga gorodogoo. Boro sii no kaŋ ga hin k'a haw koyne, ba nda guuru karfu. ⁴ Cee booboyaŋ i ga gaalayaŋ daŋ cewey ra, i g'a haw nda guuru karfuyaŋ, amma a ga guuru karfey dunbu, a ga gaalawey kayri. Boro kul gaaboo si hin k'a gooji. ⁵ Waati kul, cijin nda zaari, a sii kala saarawey ra nda tondi hondey boŋ. A ga kaati, a ga nga boŋ maray nda tondey.

⁶ Waatoo kaŋ a na Isa honnay, kul a zuru ka koy sujudu jinoo ra, ⁷ de a na jinde jer ka kaati ka nee: «Macin ka agay nda ni marga, Isa Irkoy Jerantaa *Iz'aroo? Ay n'a kar ni ga nda Irkoy, mas'ay zarabi!» ⁸ Hayaa kaŋ se a na woo har man'ti kala Isa nka nee a se: «Ganjoo, hun aroo woo ra.» ⁹ Woo banda ga, Isa n'a hãa ka nee: «Macin ti ni maapoo?» A tuuru a se ka nee: «Ay maapoo ti Alžama, zama ir ga boobo.» ¹⁰ Aroo na Isa suurandi nda gaabi ka nee: «Masi ganjey gaaray k'i fattandi gandaa ra.»

¹¹ A gar kaŋ nbirja booboyaŋ goo ma kur tondi hondoo jesoo ga. ¹² De ganjey na Isa suurandi ka nee a se: «Ir sanba nbirjaway wey ra, hala ir ma huru i ra!» ¹³ A n'a tee i se. Ganjey fatta aroo ra ka huru nbirjaway ra. Nbirjaway zuru ka hun tondi hondoo jesoo ga beene⁸ ka isabangoo gaarandi. I ga koy too nbirja boŋ zenber hinka (2.000), i yoole.

¹⁴ Kaŋ woo tee kul, wey kaŋ g'i kur zuru ka koy alhabaroo filla koyraa nda saajoo borey se. De borey koy dii hayaa kaŋ tee. ¹⁵ Waatoo kaŋ i too nongoo kaŋ ra Isa goo, i dii aroo kaŋ ra ganjey cindi. A ga goro, darbay goo jindoo ra, lakkaloo ga timme daku. Borey kaŋ dii a hunbur. ¹⁶ Wey kaŋ dii hayaa kaŋ Isa n'a tee aroo nda nbirjaway se no ma filla borey kaŋ kokor ka kaa se. ¹⁷ Woo banda ga, borey šintin ka wiri Isa ga, a ma mooru ŋi gandaa ga.

¹⁸ Waatoo kaŋ Isa goo ma huru harihiyoo ra ka koy, bora kaŋ ra ganjey cindi na Isa suurandi a ma naŋ nga ma cindi nga bande. ¹⁹ Amma Isa mana yadda, a nee aroo se: «Koy ni hugoo do nda ni borey do ka hayaa kul filla i se kaŋ ni Koyoo n'a tee ma ne, nda takaa kaŋ nda a hinna ma ne.» ²⁰ Aroo dira gandaa kaŋ maapoo ti Dekapol (maanaa «koyra woy (10)»), kul bande ka takaa kul deede kaŋ Isa n'a tee nga se. Borey kul na almunkar.

Žayrus ize woyoo nda woyoo kaŋ tuku Isa bankaaraa ga

(Matiyu 9.18–26; Luka 8.40–56)

²¹ Isa deŋ koyne ka koy haroo boŋ faa ga [harihii ra]. Kaŋ a too, alžama beeri foo marga a boŋ haroo miŋoo ga. ²² Aru foo kaa kaŋ maapoo ti Žayrus kaŋ goo *margahugoo boŋkoyney ra. Kaŋ a dii Isa, a sujudu cewey cire ²³ k'a suurandi nda gaabi ka nee a se: «Ay ize woy kaccaa goo buuyan mee ga. Kaa ka ni kaboo fur a ga hala a ma duu ka hallasi ka huna.» ²⁴ Isa koy a bande. Alžamaa beeri hanga a bande, i g'a šiita.

²⁵ Woo gar kaŋ woy foo goo jamaa ra kaŋ nga jiiri woy cindi hinka (12) a ga kuri mandi. ²⁶ A hanse ka fara lotokorey kabey ra waatey kaŋ i g'a safar. Alman kul kaŋ goo a se no a n'a daŋ wircoo ra, amma a man'a nafa. Wircoo mma koy de a ga tonton. ²⁷ Kaŋ a maa Isa maapoo, a huru alžamaa ra ka koy Isa dumaa ga ka tuku nga bankaaraa ga, ²⁸ zama a nka nee nga boŋ se: «Jalla, nda ya nka tuku ba nga bankaaraa ga, ay ga hallasi.» ²⁹ Dogoo din da kuri mandiroo kay, de a maate nga gaahamoo ra kaŋ nga doroo duu baani. ³⁰ Kaŋ woo tee, kul Isa maate kaŋ gaabi foo fatta nga ra. A bere alžamaa gamoo ra ka borey hãa ka nee: «May ka tuku ay

bankaaraa ga?»³¹ Nga taalibey nee a se: «N'ga dii alžamaa kaŋ ga ni šiita. Taka foo nda n'ga yee ka hāa: «May ka tuku ay ga?»»³² Amma Isa cindi ka moo fur borey ga, hala nga ma dii bora a kaŋ too nga do.³³ Woyoo jijiri hunburay se. Nga kaŋ ga bay hayaa kaŋ tee. A kaa ka sujudu Isa se. A na cimoo kul har a se.³⁴ Isa nee woyoo se: «Ay izoo, ni naanaa na ni hallasi. Koy nda baani, de mo duu baani wircoo woo ra.»

³⁵ A goo ma šelaŋ kaŋ boroyaŋ hun margahugoo boŋkoynoo windoo do ka nee: «Ni ize woyoo faati. Macin se n'ga alfagaa zaa ka kay koyne?»³⁶ Isa maa šenney wey, amma a mana kula. A nee margahugoo boŋkoynoo se: «Masi hunbur, naanay hinne.»³⁷ Kaŋ Isa koy a do, a mana naŋ boro kul ma hanga nga nda man'ti Piyer, nda Žak, nda Yehiya kaŋ ti Žak armaa.³⁸ Waatoo kaŋ i too nga windoo do, Isa gar kaŋ borey goo ma niimijaama. I ga hēe, i ga yooyo.³⁹ Kaŋ Isa huru hugoo ra, a n'i hāa ka nee: «Macin ti niimijaamayanoo woo nda hēeney wey? Zankaa mana buu, a mma jirbi.»⁴⁰ Borey n'a kašikaši. A na borey kul fattandi taray jina, a duu ka zankaa jaa nda baaboo nda borey kaŋ a n'i hangandi nga bande, ka huru nongoo kaŋ ra zankaa goo.⁴¹ Isa na zankaa dii nda kaboo ka nee a se: «Taliita kum!» kaŋ maanaa ti «Woy-izoo, ay nee, ma tun ni boŋ ga».⁴² Dogoo din da woy-izoo tun ka dira. A goo nda jiiri woy cindi hinka (12). A tee borey kul se boŋhaway.⁴³ Woo banda ga, Isa hanse ka gaabandi i ga kaŋ i masi naŋ boro kul ma bay. A nee i se i ma zankaa noo ŋaayan.

Nazaret borey wanji Isa ga

(Matiyu 13.53–58; Luka 4.16–30)

6¹ Isa hun nongoo kaɗ ra a cindi. A kaa nga koyraa^h ra. Nga taalibey hanga a ka koy a bande. ²Hunanzamzaaroo hane, a ſhintin ka cawandi *margahugoo ra. Haɗajerkey iboobo boɗey hanse ka haw, de i nee: «Man ra a duu takawey kaɗ a g'i tee? May k'a noo lakkaloo woo nda hini kaɗ nda a ga kayfey wey tee?» ³Man'ti bundu goykaa no wala? Man'ti Maryama iz'aroo no? Man'ti Źak, nda Źoses, nda Źud, nda Simoɗ armaa no wala? Koyne mo nga woymey sii ir do ne ra wala?» Woo se i wanji a ga. ⁴Isa nee i se: «Nongu sii no kaɗ ra annabi si beerandi nda man'ti nga koyraa ra, nda nga alkabiilaa do, nda nga hugey borey do.» ⁵No din ra Isa mana hin ka kayfi kul tee, nda man'ti wircikoyi fooyan kaɗ a na nga kabey fur i ga k'i noo baani. ⁶Isa na alaabiina nda borey wey naanay janjaa. Woo banda ga, a dira koyra kanbey bande kaɗ ga man no din ka cawandi.

Isa na nga taalibi woy cindi hinkaa (12) sanba

(Matiyu 10.5–15; Luka 9.1–6)

⁷Isa ciya taalibi woy cindi hinkaa (12) se. A soolu k'i sanba ngi boro hinka-hinka. A n'i noo hini ganjey ga. ⁸A n'i yaamar ka nee i se: «War masi haya kul zaa diraa se nda man'ti gobu. War masi qaayan wala bolbol zaa, war masi nooru zaa war gamahawey ra. ⁹War ma taami dan, amma war masi darbay hinka zaa.» ¹⁰A nee i se: «Hugu kul kaɗ ra war zunbu, war ma cindi no din da ra hala waati kaɗ war ga koy. ¹¹Nongu kaɗ borey wanji ka war zumandi, i wanji ka haɗajer war se, war ma hun no din ra, war ma kusaa kokobu k'a kaa war cewey ga, woo ga tee seede kaɗ haya futa no i n'a tee.»

¹²Taalibey koy borey waazu ka nee i ma *tuubi. ¹³I na ganji booboyan gaaray. I na wircikoyi booboyan noo baani k'i yon nda jii.

Yehiya kaɗ ti batizekaa buuyanoo

(Matiyu 14.1–12; Luka 9.7–9)

¹⁴Kokoyoo kaɗ se i ga nee *Herod ga maa kaɗ Isa maɗpoo ga harandi nongu kul ra. Boro fooyan ga nee: «Yehiya kaɗ ti *batizekaa tun bukawey ra, woo se a goo nda hini ka kayfiyan tee.» ¹⁵Affooyan ga nee: «Ilyasu no.» Affooyan mo ga nee: «Annabi no sanda annabey kaɗ bay ka bara cine.» ¹⁶Kaɗ Herod maa hayey wey, a nee: «Yehiya kaɗ ay na boɗoo kaa jindoo ga, nga no ka tun!»

¹⁷Herod sanba ka Yehiya haw k'a dan kasaa ra, zama Herod nka hiija nga boɗ armaa gundoo, Filip wandoo kaɗ ti Herodiyad. ¹⁸Zama Yehiya nka nee Herod se: «A si bisa ma ne, ni armaa wandoo ma bara ni kone.» ¹⁹Woo se Herodiyad ga konna Yehiya. A baa nga m'a wii, amma a mongu. ²⁰Herod ga hunbur Yehiya. A ga bay kaɗ aru no kaɗ ga ſerre, de mo a ga henan, a g'a lakkal henna haya kul masi duu a. Waati kaɗ a ga maa Yehiya ga ſelan, a si bay haya kaɗ nga m'a tee, amma woo kul, a ga baa nga ma haɗajer a se.

²¹Han foo Herodiyad duu waati henna. Waatoo man'ti kala hanoo kaɗ Herod na nga hayyanoo jiiiri bereyanoo hoyandoo tee kaɗ ra a na boro beerey, nda sooje boɗkoyi beerey, nda Galile boro kayantey kul cee i ma ŗaa nga do. ²²Herodiyad ize woyoo huru nongoo kaɗ ra hoyandikey goo, de a gan jiney ra. A kan Herod nda hoyandikey se. Kokoyoo nee woy soogaa se: «Haya kul kaɗ n'ga bag'a wiri ay ga, ay g'a noo ma ne.» ²³A yee ka ŗee woy soogaa se ka nee: «Haya kul kaɗ n'g'a wiri, ay g'a noo ma ne, ba nda ay kokoytaraa jere faa no.» ²⁴Woy soogaa fatta ka koy

^h6.1 Koyraa ti Nazaret.

nga jaa hāa ka nee a se: «Macin no y'a wiri?» Jlaḡoo nee: «Yehiya kaḡ ti batizekaa, boḡoo wiri.»

²⁵ Dogoo din da woy soogaa koy nda cahāyan kokoyoo do k'a ḡaaray ka nee a se: «Ay si baa kala m'ay noo sohō da Yehiya kaḡ ti batizekaa boḡoo fendu boḡ.»

²⁶ Kokoyoo binoo hanse ka maray, amma nga žeeyaney nda hoyandikey maaganda se a mana baa nga ma wanji woy soogaa se.

²⁷ Dogoo din da a na sooje foo sanba k'a yaamar kaḡ a ma koy kate Yehiya kaḡ ti batizekaa boḡoo. Soojaa koy Yehiya boḡoo dunbu kasahugoo ra ²⁸ ka kate a fendu boḡ. A n'a noo woy soogaa se, woy soogaa n'a noo nga jaa se. ²⁹ Waatoo kaḡ Yehiya taalibey maa alhabaroo, i koy nga bukaa zaa k'a daḡ *saaray ra.

Isa na boro zenber guu (5.000) ḡandi

(*Matiyu 14.13–21; Luka 9.10–17; Yehiya 6.1–14*)

³⁰ *Diyawey marga Isa do ka hayey kul filla a se, nda cawandoo kul kaḡ ngi n'a tee. ³¹ A nee i se: «Wa kaa, ir ma koy jere ga nongu soyante ra ka hunanzam kayna.» Zama boro boobo ga koy i ga kaa i do, woo se i si duu ngi boḡ ka ba ḡaa. ³² I koy harihiyoo ra nongu soyante ra ngi hinne. ³³ Amma boro boobo dii ngi tunyanoo, i n'i bay. I ga hun koyra kanbey kul ra ka zuru nda cee ka Isa nda nga taalibey jin nongoo kaḡ ra i ga koy.

³⁴ Kaḡ Isa zunbu harihiyoo ra, a dii alžamaa beeri, a tamalla i se, zama i ga hima nda sanda feejiyaḡ kaḡ sii nda kurkaw. De a na haya boobo cawandi i se. ³⁵ Waatoo kaḡ zaaroo koy, Isa taalibey man a ka nee: «Nongoo, haya kul sii a ra, waatoo koy ka ben. ³⁶ Borey wey naḡ i ma koy hawsaa nda koyra kanbey borey do kaḡ ga man ne ga ka ḡaayan day ka ḡaa.» ³⁷ Amma a zaabi ka nee i se: «War hunday m'i noo ḡaayan!» I nee a se: «N'ga hongu ir ma koy nzorfu kaaray tamma boḡ zangu hinka (200) takula day i se k'i noo i ma ḡaa wala?» ³⁸ Isa nee i se: «Wa koy guna wala takula marje bara war kone?» I koy borey hāa, de i yee a do ka nee: «Takula guu nda hamiisa hinka bara ir kone.» ³⁹ A n'i yaamar ka nee: «Wa borey gorandi soofu-soofu subu firzoo boḡ.» ⁴⁰ Borey goro, alžama fooyaḡ boro zangu (100) no, affooyaḡ boro woyguu (50). ⁴¹ Woo banda ga, Isa na takula guwaa nda hamiisa hinkaa zaa, a na nga boḡoo jer ka beenaa guna, a na albarka tee Irkoy se. A na takulawey dunbu k'i noo nga taalibey se i m'i zamna borey game. A na hamiisa hinkaa mo zamna borey kul game. ⁴² Borey kul ḡaa hala i kungu. ⁴³ I koy nda kokondo woy cindi hinka (12) kaḡ ga too nda takula dunbu-dunbantey nda hamiisaa kaḡ cindi. ⁴⁴ Borey kaḡ na [takulawey] ḡaa, man'ti kala aru zenber guu (5.000).

Isa dira nda nga cewey hari boḡ

(*Matiyu 14.22–33; Yehiya 6.15–21*)

⁴⁵ Woo banda ga, dogoo din da Isa na nga taalibey gaabi i ma huru harihiyoo ra ka koy nga jine haroo boḡ faa ga Betsayda koyraa here. Nga hunday cindi ka alžamaa naḡ i ma koy. ⁴⁶ Kaḡ nga nda borey fay, a žigi tondi hondu foo boḡ ka Irkoy ḡaaray.

⁴⁷ Waatoo kaḡ cijinoo too, harihiyoo goo isabangoo gamoo ra, Isa hinne ka cindi guraa ga. ⁴⁸ A dii kaḡ hiyoo hunyanoo hanse ka šendi taalibey ga, zama hewoo mm'i gande. Kaḡ moo ga baa ka boo, Isa dira nda nga cewey isabangoo boḡ ka koy i here. A baa nga ma bisa i ga. ⁴⁹ Waatoo kaḡ taalibey ga dii a goo ma dira isabangoo boḡ, i hongu kaḡ boro kaḡ buu biyoo no, woo se i kaati. ⁵⁰ Kaḡ i kul dii a, i hunbur, amma dogoo din da Isa šelaḡ i se ka nee: «Wa bine tee, agay no, war masi hunbur.»

⁵¹ A huru i bande harihiyoo ra, de hewoo kay. Woo hanse ka taalibey boḡey haw.

⁵² Zama i mana faham ba takulawey kayfoo se. Ngi boḡey no ma šendi.

Isa na wircikoyney noo baani Genezaret laamaa ra

(Matiyu 14.34–36)

⁵³ Waatoo kaɗ i deɗ ka ben, i too Genezaret laboo ra. I too guraa ga. ⁵⁴ Kaɗ i fatta hiyoo ra, dogoo din da borey na Isa bay. ⁵⁵ I koy gandaa din kul ra. Nongu kul kaɗ ra borey maa kaɗ a kaa, i ga ũintin ka kate a do wircikoyney daarijiyaɗ ga. ⁵⁶ A ma tee koyra kanbey, wala koyrawey, wala hawsa kul kaɗ ra Isa koy, i mma ngi wircikoyney kanandi farrey ra. I g'a suurandi a ma naɗ ngi ma tuku nga darbaa mijoo hinne ga. Borey kul kaɗ tuku a ga hallasi.

Irkoy yaamaroo bisa adamizey alaadaa

(Matiyu 15.1–9)

7¹ Fariziyeney nda *Citaaboo baykawyaŋ kaa ka hun Žerizalem ka marga Isa jeroo ga. ²I dii Isa taalibi fooyaŋ ga ŋaa nda ŋgi kabe žiibey, maanaa i man'i jumay. ³Fariziyeney nda Alyahuudey kul, i si ŋaa nda i mana ŋgi kabey jumay hala i ma henan, zama i mma alaadaa beerandi kaŋ i n'a gar ŋgi kaagey ga. ⁴Takaa din da, nda i hun yooboo ra, i si ŋaa nda i mana jumay ka henan. I goo nda alaada boobo fooyaŋ kaŋ i g'i kayandi, sanda ka potey, nda kusey, nda alhan taasawey, [nda daarey] jumay.

⁵Fariziyeney nda Citaaboo baykey na Isa hāa ka nee: «Macin se ni taalibey si hanga alaadaa bande kaŋ ir n'a gar ir kaagey ga? Macin se i ga ŋaa nda ŋgi kabe žiibey?» ⁶Isa nee i se: «Ezayi ga cum kaŋ na annabitaray tee war ga kaŋ ti almunafikey, sanda takaa kaŋ nda a hantumandi Citaaboo ra ka nee:

«Alžamaa woo, mijey de nda i g'ay beerandi,
amma biney ga hanse ka mooru agay.

⁷Sujudu kaŋ i n'a tee ya ne man'ti kala yaada,
zama hayey kaŋ i g'i cawandi man'ti kala borey yaamarey.»ⁱ

⁸War ga Irkoy yaamaroo naŋ ka borey alaadaa kayandi.»

⁹Isa tonton ka nee: «War goo ma Irkoy yaamaroo yankar henna ka koy war alaadaa gorandi! ¹⁰Zama Musa nka nee: «Ni paa nda ni baabaa beerandi.»^j De mo: «Boro kaŋ na nga paa wala nga baabaa kaynandi, a waazibi boraa ma wiyyandi.»^k

¹¹Amma war, war ga nee: «Boro kaŋ nee nga paa wala nga baabaa se: “Haya kaŋ ay ga hima k'a noo ma ne man'ti kala 'korban' kaŋ maanaa ti 'sargaroo kaŋ ga hima ka nondi Irkoy maapoo ga'.” ¹²Nga ne, war si naŋ a ma faabari kul tee nga paa wala nga baabaa se. ¹³Takaa woo nda war ga Irkoy meeŋennoo derandi war alaadaa se kaŋ war g'a har war banda-ka-zunbey se. War ga takawey wey dumi boobo tee.»

Hayey kaŋ ga boro žiibandi

(Matiyu 15.10–20)

¹⁴Isa ciya alžamaa se koyne ka nee: «War kul ma haŋajer ya ne ka faham. ¹⁵Haya sii no kaŋ hun tarayhere ka huru boro ra kaŋ ga hin k'a žiibandi, amma hayey kaŋ ga hun boro binoo ra, wey din no m'a žiibandi. ¹⁶[Boro kaŋ goo nda haŋa ka maa, ma haŋajer!]»

¹⁷Waattoo kaŋ Isa na alžamaa naŋ ka huru hugoo ra, nga taalibey n'a hāa nda filla yaasayantaa woo maanaa. ¹⁸A nee i se: «War mo si faham? War si faham kaŋ haya kul kaŋ hun tarayheroo ra ka huru boro ra si hin k'a žiibandi? ¹⁹A si huru binoo ra, amma nga gundoo ra a ga huru jina a ma warrandi salangaa ra.» Ŋennoo woo ga, ŋaayan kul, Isa n'a halalandi.

²⁰Isa nee: «Haya kaŋ ga hun boro binoo ra, woo din no ma boro žiibandi. ²¹Zama borey kuneheroo ra, bine ra hongu laaley ga hun kaŋ ti woy nda aru izefututarawey, nda zaytarawey, nda borowiiyaney, ²²nda zinayaney, nda haya ceeciyaney albahiiitaray ra, nda binekoguyaney, nda dargayan, nda haya futu boonayyan, nda canseyan, nda wowyan, nda binebeeritaray, nda saamataray. ²³Haya laaley wey kul si hun kala kunehere ra, ŋey no ma boro žiibandi.»

ⁱ7.7 Ezayi 29.13.

^j7.10 Fattaroo 20.12; Alhukumoo 5.16.

^k7.10 Fattaroo 21.17.

Woy yaw naanay Isa

(Matiyu 15.21–28)

²⁴ Isa tun no din ka koy Tir laamaa ra. A zunbu hugu foo ra, a si baa boro kul ma bay kaɗ nga goo no, amma a mana hin ka tugu borey se. ²⁵ Woy foo kaɗ ize woy kaccaa ganji goo a ra, maa Isa maɗɗoo, de a kaa a do ka sujudu a jine cewey cire. ²⁶ Woyoo woo man'ti Alyahuudu no, nga dumoo ti Grek, a mana hayandi kala gandaɗ kaɗ se i ga nee Siro-Fenisi. A n'a wiri Isa ga, a ma ganjoo gaaray k'a kaa nga ize woyoo ra. ²⁷ Isa nee a se: «Naɗ zankey ma ɗaa ka kungu jina, zama a si boori boro ma zankey ɗaahayaa zaa k'a warra hanši-izey se.»¹ ²⁸ Woyoo na Isa zaabi ka nee: «Ay Koyoo, hanši-izey kaɗ goo taaballoo cire ga zankey meecindey ɗaa.» ²⁹ Isa nee a se: «Šennoo woo kaɗ n'n'a har se, willi, ganjoo hun ni ize woyoo ra.» ³⁰ Woyoo koy nga hugoo do, a na nga izoo gar a ga kani nda baani daaroo boɗ, ganjoo hun a ra.

Isa na lutu noo baani

³¹ Isa hun Tir laamaa ra ka bisa nda koyraa kaɗ maɗɗoo ti Sidoɗ ka yee ka kaa Galile isabangoo here ka bisa nda Dekapol (maanaa «koyra woy (10)») laamaa game. ³² Boroyan kate a do boro foo kaɗ ga lutu, a si šelaɗ mo ka boori. I na Isa suurandi a ma kabe fur a ga. ³³ Isa n'a ka mooru alžamaa ka koy jere ga. A na nga kabe-izey daɗ lutoo haɗaway ra jina, a tufa, a na tufaa zaa k'a tuku lutoo deenoo ga, ³⁴ de a na nga boɗoo jer ka beenaa guna ka hunsar beeri foo tee ka nee a se: «Efaata!» kaɗ maanaa ti «Wa feeri!». ³⁵ [Dogoo din da] haɗaway feeri, deenoo hun denjiyanoo ga, de a šelaɗ nda fondaɗ. ³⁶ Isa na borey yaamar kaɗ i mas'a har boro kul se. Waati kul kaɗ Isa ga nee borey mas'a har, waati din no borey ga alhabaroo fee ka tonton. ³⁷ A tee alžamaa se boɗhaway beeri, de i nee: «Haya henna koonu no a g'a tee! A ga lutey haɗaway feeri, a ga benbaway šelaɗandi.»

¹7.27 Alyahuudey do, dumi kul kaɗ man'ti ngi dumoo ga hima nda hanši.

Isa na boro zenber taaci (4.000) ŋandi

(Matiyu 15.32–39)

8¹ Jirbey wey alžama beeri foo goo Isa bande koyne. I sii nda haya kaŋ i g'a ŋaa. Isa ciya nga taalibey se ka nee i se: ²«Ay ga tamalla jamaa se, zama jirbi hinza ti woo kaŋ i goo ay bande, i sii nda haya kaŋ i g'a ŋaa. ³Nda ay n'i yeeti ngi hugey do nda heraa, i ga kaŋ fondaara, zama affooyaŋ mana hun kala nongu mooro ra.» ⁴Nga taalibey tuuru a se ka nee: «Man ra boro ga hin ka duu saajoo woo ra ŋaayan kaŋ ga borey wey kungandi?» ⁵Isa n'i hāa ka nee: «Takula marje bara war kone?» I n'a zaabi ka nee: «Iyye bara ir kone.»

⁶Woo banda ga, Isa na alžamaa yaamar i ma goro laboo ra. A na takula iyyaa zaa, a na albarka tee Irkoy se, a n'i dunbu k'i noo nga taalibey se i m'i zamna. Taalibey n'i zamna alžamaa se. ⁷Hamiisa kayna fooyaŋ cindi i kone. Isa na albarka daŋ i ra. A nee i ma ngi mo zamna. ⁸Borey ŋaa hala i kungu. I koy nda kokondo beeri iyye kaŋ ra wey kaŋ cindi goo. ⁹I ga too boro zenber taaci (4.000) cine. Woo banda ga, Isa n'i nanj i ma koy. ¹⁰Dogoo din da Isa huru harihiyoo ra, nga nda nga taalibey ka koy laamaa ra kaŋ maŋnoo ti Dalmanuta.

Borey na tammaasa kayfante ceeci

(Matiyu 16.1–4)

¹¹*Fariziyeney kaa, de i ŋintin ka kakaw Isa bande hala ngi m'a sii. I n'a wiri a ga a ma tammaasa kayfante foo tee kaŋ hun beenaa ra. ¹²Isa hunsar nga binoo ra nda saħā, de a nee: «Cin se zamanoo woo borey ga tammaasa kayfante ceeci? Cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, tammaasa kayfante kul si teendi zamanoo woo borey se koyne!» ¹³Isa na Fariziyeney nanj, a yee ka huru harihiyoo ra ka koy haroo boŋ faa ga.

Dolobiroo kaŋ ga boro ga hima ka nga boŋ hawgay

(Matiyu 16.5–12; Luka 12.1)

¹⁴Taalibey dirŋa ka takula zaa ngi bande nda man'ti ize folloku kaŋ cindi i kone harihiyoo ra. ¹⁵Isa n'i yaamar ka nee: «Guna, wa hawgay *Fariziyeney dolobiroo nda *Herod dolobiroo ga.» ¹⁶Zama takula sii taalibey kone, i ŋelaŋ-ŋelaŋ cere game. ¹⁷Isa bay, a nee i se: «Macin se war ga ŋelaŋ-ŋelaŋ ka nee kaŋ war sii nda takula se? War si faham, war si dii hala sohō? War boŋey no ma ŋendi wala? ¹⁸War goo nda mooyaŋ, war si dii wala? War goo nda haŋayaŋ, war si maa wala? War si hongu ¹⁹waatoo kaŋ ay na takula guwaa dunbu boro zenber guwaa (5.000) se, wey kaŋ cindi kokondo marje ra war n'i daŋ ka koy?» Taalibey nee a se: «Kokondo woy cindi hinka (12).» ²⁰«De waatoo kaŋ ay na iyyaa dunbu boro zenber taacaa (4.000) se, kokondo beeri marje no war n'i too nda wey kaŋ cindi k'i ka koy?» I tuuru a se ka nee: «Kokondo beeri iyye.» ²¹A nee i se: «Woo kul, hala sohō war si faham wala?»

Isa na danaw moŋey feeri kaŋ goo Betsayda

²²Isa nda nga taalibey too Betsayda. Boroyaŋ kate a do danaw foo, de i n'a suurandi kaŋ a ma danaa taaru k'a noo baani. ²³Isa na danaa dii nda kaboo, a n'a gongu ka hibi koyraa ga. A na tufay daŋ danaa moŋey ga. A na nga kabey fur a ga, de a nee a se: «N'ga dii haya wala?» ²⁴Danaa na nga moŋey feeri. A nee: «Ay ga dii borey, amma i mma tee ya ne sanda tuuriyaŋ kaŋ ga dira.» ²⁵Isa yee koyne ka nga kabey daŋ moŋey ga, de a dii henna, a yee nga taka žeenaa ga, nga moo gunaa henan. ²⁶Woo banda ga, Isa na aroo yeeti a ma koy nga hugoo do, a nee a se: «Masi ba huru koyraa ra.»

May ti Isa?*(Matiyu 16.13–20; Luka 9.18–21)*

²⁷ Isa nda nga taalibey dira ka koy koyra kanbey kaŋ ga man koyraa ga kaŋ se i ga nee Sezare Filip^m. Fondaa ra, a na nga taalibey hãa ka nee: «Borey mma nee, may ti agay?» ²⁸ I nee a se: «Boro fooyan ga nee kaŋ Yehiya kaŋ ti *batizekaa ti ni, affooyan ga nee kaŋ Ilyasu ti ni, affooyan mo ga nee kaŋ annabey de affoo ti ni.» ²⁹ A n'i hãa ka nee: «De war, war mma nee, may ti agay?» Piyer n'a zaabi ka nee: «Ni ti *Almasihu.» ³⁰ Isa hanse k'i yaamar kaŋ i masi nga maapoo har boro kul se.

Isa šelaŋ nga buuyanoo nda nga tunyanoo ga*(Matiyu 16.21–23; Luka 9.21–22)*

³¹ Woo banda ga, Isa šintin ka nga taalibey bayrandi ka nee i se kaŋ kala *Boro-iz'aroo ma dii zarabi booboyan. Boro beerey nda *sargari juwalkey jineborey nda *Citaaboo baykey g'a yankar. A ga wiiyandi, de jirbi hinza banda ga, a ga tun. ³² A na šennoo woo har i se kaaray. Piyer n'a dii jere ga ka citi a ga. ³³ Isa bere, de a na nga taalibey guna. A citi Piyer ga ka nee a se: «Mooru ay ga, Šaytan, zama n'si alhuzun nda Irkoy ibaayoo, borey wanoo nda n'ga alhuzun.»

Takaa kaŋ ga kate boro ma hanga Isa*(Matiyu 16.24–28; Luka 9.23–27)*

³⁴ Woo banda ga, Isa ciya alžamaa nda nga taalibey se, a nee i se: «Boro kaŋ ga baa nga ma hanga ay bande, kala a ma nga alhawaa naŋ, a ma nga *kanjandibundoo zaaⁿ jina, a ma hanga agay. ³⁵ Boro kaŋ ga baa nga ma nga hundoo hallasi g'a mursu, amma boro kaŋ ga nga hundoo mursandi agay nda *Alhabar Boryaa maaganda se g'a hallasi. ³⁶ Macin no a g'a hanse boro se a ma duu aduŋŋa kul, nda nga hundoo ga mursu? ³⁷ Macin no boro g'a barmay nda nga hundoo?»

³⁸ Boro kul kaŋ agay nda ay meešenney g'a haawandi zamanoo woo boro zinateerey nda zunubantey game, *Boro-iz'aroo mo ga haw a borey game waati kaŋ a kaa nga Baabaa Irkoy daržaa ra nda almalayka henanantey.»

^m8.27 *Matiyu 16.13.*

ⁿ8.34 Boro ma nga kanjandibundoo zaa man'ti kala boro ma yadda ka nga hundoo noo sanda takaa kaŋ nda Isa na nga wanoo noo.

9¹ Isa nee i se: «Cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, boroyan goo ne kaŋ si buuyan taba i mana dii Irkoy *Laamaa ma kaa nda saha.»

Isa kunturoo alhaaloo barmay

(Matiyu 17.1–13; Luka 9.28–36; Piyer bataga 2to 1.16–18)

² Jirbi iddu banda ga, Isa na Piyer, nda Žak, nda Yehiya zaa ka koy jere ga, ngi hinne tondi hondu beeri foo ga. Nga kunturoo alhaaloo barmay jiney ra. ³ Nga darbawey tee ikaaray far. Boro sii aduŋa ra kaŋ ga hin ka darbaw kaarayandi ka too nga waney takaa. ⁴ Ilyasu nda Musa bangay i se, de i cindi ka ŋelaj Isa bande. ⁵ Piyer na ŋennoo zaa ka nee Isa se: «Rabbi, a ga boori ir ma cindi ne ra, adiŋi ir ma hukkuum hinza cin, affoo ni se, affoo Musa se, affaa Ilyasu se.» ⁶ Piyer si bay haya kaŋ nga m'a har, zama taalibi hinzaa kul nka hunbur. ⁷ Duula foo na nga biyoo k'i gum, de jinde foo fatta duulaa ra ka nee: «Woo ti agay *Iz'aroo, ay baakaa, wa haŋajer a se!» ⁸ Dogoo din da taalibey guna-guna ngi jerey ga, amma i mana dii boro kul, ngi nda Isa hinne no.

⁹ Kaŋ i goo ma zunbu tondi hondoo boŋ, Isa n'i yaamar ka nee kaŋ woo kaŋ i dii a, i mas'a deede boro kul se hala waati kaŋ ra *Boro-iz'aroo tun bukawey ra. ¹⁰ I na yaamaroo dii, amma i cindi ka cere haã ka nee: «Ka tun bukawey ra, woo din ti macin?»

¹¹ Woo banda ga, i na Isa haã ka nee: «Macin se *Citaaboo baykey ga nee kaŋ kala Ilyasu ma kaa jina?» ¹² A nee i se: «Cimi no kaŋ Ilyasu ga kaa ka hayey kul gorandi jina. Macin se a hantumandi Citaaboo ra *Boro-iz'aroo ga kaŋ a ga dii zarabi booboyan, i g'a kaynandi. ¹³ Amma ay ga war bayrandi kaŋ Ilyasu kaa, de borey n'a tee woo kaŋ kan i se, sanda takaa kaŋ nda a hantumandi a ga.»

Isa na ganji gaaray k'a kaa zanka ra

(Matiyu 17.14–21; Luka 9.37–43)

¹⁴ Waatoo kaŋ i too taalibey cindey do, i dii alžama beeri foo kaŋ g'i wanga nda *Citaaboo baykawyan kaŋ ga kakaw i bande. ¹⁵ Kaŋ borey dii Isa, boŋey hanse ka haw. I zuru ka koy a do k'a foo. ¹⁶ A n'i haã ka nee: «Macin ga war goo ma kakaw i bande?» ¹⁷ Boro foo kaŋ goo alžamaa ra, n'a zaabi ka nee: «Alfagaa, ya nka kate ni do ay iz'aroo kaŋ ra ganji goo kaŋ g'a benbandi. ¹⁸ Nongu kul kaŋ ra zankaa goo, nda a tun a se, a g'a warra ganda, a ga kufu kar, a ga hiŋey kaama, gaahamoo ga kogu karbaŋi. Ay n'a wiri ni taalibey ga i ma ganjoo gaaray, amma i mana hin.» ¹⁹ Isa zaabi ka nee i se: «Dumi kaŋ si naanay, hala waati foo no ay ga hima ka cindi war bande? Hala waati foo no ay ga hima ka war suuri? Wa kate zankaa ya ne.»

²⁰ I kate nda a do. Kaŋ ganjoo dii Isa, a na zankaa guzuguzu. A n'a kaŋandi ganda. A cindi ka bilimbilim laboo ra, de miŋoo ga kufu kar. ²¹ Isa na zankaa baabaa haã ka nee: «Za waati foo no woo ga tee a se?» Baaboo tuuru a se ka nee: «Za nga zankakaccutaraa ga. ²² Cee booboyan ganjoo g'a warra nuune ra wala hari ra hala nga m'a halaci. Nda n'ga hin, hinna ir ga, m'ir soolam!» ²³ Isa tuuru a se ka nee: «Ni nee: «Nda n'ga hin...!» Haya kul ga hin ka tee boro kaŋ naanay se.» ²⁴ Dogoo din da zankaa baabaa kaati ka nee: «Ay naanay. Ay faaba k'ay naanay jaŋaa kaa!»

²⁵ Kaŋ Isa dii alžamaa goo ma zuru ka kaa, a zahã ganjoo ga ka nee a se: «Ganjoo kaŋ ga boro tee lutu nda benbaw, ay na ni yaamar, hun zankaa woo ra, de mo masi yee ka huru a ra hala abada!» ²⁶ Ganjoo na kaati beeri tee, a na zankaa guzuguzu futu, de a hun a ra. Zankaa hima nda bukaw. Woo se boro boobo nee: «A buu.» ²⁷ Amma Isa na zankaa dii nda kaboo. A n'a tunandi, de zankaa kay nga boŋ ga.

²⁸ Waatoo kaŋ Isa huru hugoo ra, nga nda nga taalibey hinne bara no, i n'a haã ka nee: «Macin se ir, ir mana hin ka ganjoo gaaray?» ²⁹ Isa nee i se: «Ganjoo woo dumoo si hin ka fatta nda man'ti Irkoy ŋaarayan [nda meehawyan].»

Isa yee ka šelaj nga buuyanoo nda nga tunyanoo ga

(Matiyu 17.22–23; Luka 9.43–45)

³⁰ I hun no din, i koy bisa nda Galile, amma Isa si baa borey ma bay. ³¹ Zama haya kaŋ se a mma nga taalibey cawandi, a nee i se: «*Boro-iz'aroo ga kaŋandi adamizey kabey ra. I ga kaa k'a wii, de jirbi hinza banda ga, a ga tun.» ³² Amma taalibey mana faham šennoo woo se, de i ga hunbur k'a hãa.

May ka bisa borey kul?

(Matiyu 18.1–5; Luka 9.46–50)

³³ I koy Kaparnahum. Waatoo kaŋ i goo hugoo ra, Isa n'i hãa ka nee: «Macin ga war cindi ka kakaw fondaa ra?» ³⁴ I mana tuuru, zama fondaa ra i nka cindi ka cere kakaw ka bay, ngi ra, may ka bisa borey kul. ³⁵ Isa goro, a ciya taalibi woy cindi hinkaa (12) se. A nee i se: «Boro kaŋ ga baa nga ma huru jine, kala a ma nga boŋ yeeti borey kul se banda. A ma tee borey kul se tam.» ³⁶ Woo banda ga, a na zanka kaccu foo zaa k'a daŋ ngi gamey ra. A n'a naagu nga gandoo ra, de a nee i se: ³⁷ «Boro kul kaŋ yadda ka zanka kaccaa woo cine dii ay maaganda se, bora, agay hunday ga a yadda. Boro kul kaŋ yadda ay ga man'ti agay hinne ga a yadda, amma bora kaŋ n'ay sanba ga a yadda.»

³⁸ Yehiya nee Isa se: «Alfagaa, ir dii aru foo kaŋ ga ni maapoo cee ka ganjey gaaray. Ir n'a ganji a m'a tee, zama a sii ir bande.» ³⁹ Isa nee: «War mas'a ganji, zama boro sii no kaŋ g'ay maapoo cee ka kayfi tee, de koyne dogoo din da a ma haya futu har ay ga. ⁴⁰ Boro kaŋ si konna ir, goo ir bande. ⁴¹ Boro kaŋ na war haŋandi hari yaynaa poti foo *Almasihu maaganda se, cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, nga sufuraa si dere.»

War ma hanse ka hawgay zunubu ga

(Matiyu 18.6–9; Luka 17.1–2)

⁴² «Boro kaŋ na boro kaccey wey affoo kaŋ ga naanay [agay] kaŋandi zunubu ra, bora din, fufutondi beeri ma hawandi jindoo ga ka warrandi teekoo ra baa a se. ⁴³ Nda ni kaboo no ma ni kaŋandi zunubu ra, a dunbu k'a kaa. Ma tee kabefookoyni ka huru hunaroo ra baa ma ne ma bara nda kabe hinka, ma koy žahannam nuunaa ra kaŋ si buu. ⁴⁴ [No din nooney kaŋ ga boro hamoo ŋaa si buu, nuunaa mo si buu abada.] ⁴⁵ Nda ni cewoo no ma ni kaŋandi zunubu ra, a dunbu k'a kaa. Ma huru hunaroo ra nda cee foo baa ma ne ni goo nda cee hinka, ma warrandi žahannam ra. ⁴⁶ [No din nooney kaŋ ga boro hamoo ŋaa si buu, nuunaa mo si buu abada.] ⁴⁷ Nda ni moŋoo no ma ni kaŋandi zunubu ra, a dogu. Ma huru Irkoy *Laamaa ra nda moo foo baa ma ne ni goo nda moo hinka, ma warrandi žahannam ra. ⁴⁸ No din nooney kaŋ ga boro hamoo ŋaa si buu, nuunaa mo si buu abada. ⁴⁹ Zama boro foo kul ga ciiri-ciirandi nda nuune.»¹

⁵⁰ Ciiri ga boori, amma nda ciiri tenbaa hun, macin nda boro ga yee k'a noo tenbe? Ciiri tenbe ma bara war ra, alaafiya ma bara war nda cere game.»

¹9.49 Hantum fooyan ga tonton ka nee: *Sargari kul ga ciiri-ciirandi*. Ciiri goyoo man'ti kala ka henanandi, ka haya marga a masi hasara, *amaanaa tammaasaa no, Sargarey 2.13.

Isa šelaŋ fayyan ga

(*Matiyu 19.1–12; Luka 16.18*)

10¹ Isa hun no din, a tun ka koy Žude gandaa ra, a koy Žurdeŋ isaa se banda. Alžama foo yee ka marga a boŋ. A šintin k'i cawandi koyne, sanda takaa kaŋ a doona k'a tee. ²*Fariziyey fooyaŋ man a k'a sii. I n'a hāa ka nee: «A ga bisa aru se a ma fay nga wandoo wala?» ³Isa n'i zaabi ka nee: «Macin nda Musa na war yaamar?» ⁴I nee: «Musa yadda aru ma fay-kaddaasu hantum jina, a ma fay.» ⁵Isa nee i se: «War biney šendiyanoo se a na yaamaroo woo hantum war se, ⁶amma za aduŋna takaroo šintinoo ga, «aru nda woy no Irkoy n'i tee.» ⁷«Woo ka kate, boro ga hun nga jaa nda nga baabaa do [ka denji nga wandoo ga], ⁸de ngi boro hinkaa ga tee gaaham folloku.»^p Woo ra i si yee ka tee ihinka, amma i mma tee gaaham folloku. ⁹Borey kaŋ Irkoy n'i marga, adamize mas'i fayandi.»

¹⁰Waatoo kaŋ i willi hugey do, taalibey yee ka Isa hāa nda fayyan šennoo. ¹¹A nee i se: «Boro kul kaŋ na nga wandoo fay ka hiiji affoo, a na zina tee ka duu zunubu ijinaa ga. ¹²Woy mo kaŋ na nga kurŋoo fay ka hiiji aru foo na zina tee.»

Isa na albarka daŋ zankey ra

(*Matiyu 19.13–15; Luka 18.15–17*)

¹³Boroŋaŋ kate Isa do zankayaŋ hala a m'i taaru, amma taalibey citi i ga. ¹⁴Waatoo kaŋ Isa dii woo, a futu ka nee i se: «Wa zankey naŋ i ma kaa ay do, war mas'i ganji, zama borey kaŋ ga hima nda ey wane nda Irkoy *Laamaa. ¹⁵Cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, boro kul kaŋ mana Irkoy Laamaa dii sanda takaa kaŋ nda zanka kaccu g'a dii, šikka sii kaŋ boraa si huru a ra.» ¹⁶Woo banda ga, a na zankey naagu nga gandoo ra, a na nga kabey fur i ga ka albarka daŋ i ra.

Aru almankoynoo

(*Matiyu 19.16–30; Luka 18.18–30*)

¹⁷Waatoo kaŋ Isa na fondaa zaa, aru foo zuru ka kaa. A kaŋ kanjey ga Isa jine k'a hāa ka nee: «Alfa boryaa, macin no ay ga hima k'a tee hala ya hunayan abadantaa tubu?» ¹⁸Isa nee a se: «Macin se n'ga nee ay ga boori? Boro kul si boori nda man'ti Irkoy hinne. ¹⁹N'ga yaamarey bay: «Masi boro wii, masi zina, masi zay, masi taari seedetaray tee, masi boro kul toojne, «ni jaa nda ni baabaa beerandi.»» ²⁰Aroo n'a zaabi ka nee: «Alfagaa, wey kul ay n'i dii za ay zankataraa ga.» ²¹Isa n'a guna, a bag'a. A nee a se: «Haya foo ga ni kuma: hayey kul kaŋ goo ma ne neere, de ma hayoo noo talkey se, woo ra n'ga duu alman beenaa ra. Nga banda ga, ma kaa ka hanga agay.» ²²Aroo gaahamoo buu a ga kaŋ Isa na šennoo woo har. A koy nda binemarayan, zama a goo nda alman boobo.

²³Isa guna jine nda banda, de a nee nga taalibey se: «A ga šendi borey kaŋ goo nda alman se i ma huru Irkoy *Laamaa ra.» ²⁴Šenney kaŋ a n'i har hanse ka taalibey boŋey haw. Isa yee ka nee i se: «He zankey, Irkoy Laamaa huruyanoo ga šendi! ²⁵Yoo ma bisa nda sana fun ga faala nda almankoyni ma huru Irkoy Laamaa ra.» ²⁶Taalibey boŋhawaa mma koy de a ga tonton. I nee cere se: «Adiši may no ma hin ka hallasi?» ²⁷Isa n'i guna, de a nee i se: «Adamizey se a ga mongu, amma man'ti Irkoy se, zama haya sii no kaŋ ga mongu Irkoy se.»

²⁸Woo banda ga, Piyer nee a se: «Ir ne, ir na hayey kul naŋ ka hanga ni bande.» ²⁹Isa n'a zaabi ka nee: «Cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, boro kul sii no kaŋ ga nga

^{10.4} Alhukumoo 24.1, 3.

^{10.6} Šintinoo 1.27; 5.2.

^{10.8} Šintinoo 2.24.

^{10.19} Fattaroo 20.12–16; Alhukumoo 5.16–20.

hugoo naŋ, wala nga armey, wala nga woymey, wala nga jaa, wala nga baabaa, wala nga izey, wala nga faarey agay nda *Alhabar Boryaa maaganda se, ³⁰ kaŋ si duu hayey wey cine zangu (100) zamanoo woo ra: huguyaŋ, nda armayaŋ, nda woymeyaŋ, nda naayaŋ, nda izeyaŋ, nda faariyaŋ. A ga kaa ka duu gurzugayyaŋ, amma alaahara hane a ga duu hunayan abadantaa. ³¹ Amma boro booboyaŋ kaŋ goo jine ga kaa ka tee ikokoranteyaŋ, ikokorantey ga kaa ka tee ijinawey.»

Isa cee hinzantoo kaŋ a ga šelaŋ

nga buuyanoo nda nga tunyanoo ga

(*Matiyu 20.17–19; Luka 18.31–34*)

³² Isa nda borey kaŋ goo a bande dira ka žigi ka koy Žerizalem. Isa goo ma dira jiney ra. Taalibey biney n'i kankam, de borey kaŋ hanga i bande ga hunbur. Isa yee ka taalibi woy cindi hinkaa (12) dii ka šintin ka hayey har i se kaŋ ga kaa ka tee nga ga. ³³ A nee: «Nga ne, ir goo ma žigi ka koy Žerizalem. I ga *Boro-iz'aroo nondi *sargari juwalkey jineborey nda *Citaaboo baykey se. I ga kayandi kaŋ a mma hima ka buu. I g'a nondi kutakey se. ³⁴ I g'a kaynandi, i ga tufa a ga, i g'a barzu, de i g'a wii. Jirbi hinza banda ga, a ga tun.»

Jineboro mma tee alhaadimaykaw

(*Matiyu 20.20–28; Luka 22.24–27*)

³⁵ Zebede iz'arey kaŋ ti Žak nda Yehiya, man Isa ga. I nee a se: «Alfagaa, ir ga haya foo wiri ni ga, m'a tee ir se.» ³⁶ A n'i haa ka nee: «Macin no war ga baa y'a tee war se?» ³⁷ I nee a se: «Ir mma baa ma naŋ ir affoo ma goro ni kabe gumaa ga, affaa ma goro ni kabe waawaa ga ni daržaa ra.» ³⁸ Isa nee i se: «War si haya bay kaŋ war g'a wiri. War ga hin ka gurzugaa potoo hayaa haŋ kaŋ ay g'a haŋ wala? War ga hin ka *batizandi nda batizeyanoo kaŋ nda ay ga batizandi wala?» ³⁹ I nee a se: «Ir ga hin.» Isa nee i se: «War ga kaa ka potoo hayaa haŋ kaŋ ay g'a haŋ, war ga kaa ka batizandi nda batizeyanoo kaŋ nda ay ga batizandi, ⁴⁰ amma ka goro ay kabe gumaa wala iwaawaa ga, man'ti agay no m'a kayandi. A si nondi kala borey kaŋ se Irkoy n'a soolu.» ⁴¹ Kaŋ taalibi woyaa (10) maa woo, i šintin ka dukur Žak nda Yehiya ga.

⁴² Isa ciya i se, a nee i se: «War ga bay kaŋ borey kaŋ i g'i himandi nda gandawey boŋkoyney ga koytaray fur i boŋ, ngi boro beerey ga hini fur i boŋ. ⁴³ Amma war game man'ti takaa woo no, boro kaŋ ga baa nga ma tee boro beeri war ra, kala a ma tee war tamoo. ⁴⁴ Boro kul kaŋ ga baa nga ma huru war ra jine, kala a ma nga boŋ tee borey kul se baŋna. ⁴⁵ Zama *Boro-iz'aroo mana kaa hala i ma alhaadimay nga se, amma a nka kaa ka alhaadimay, de mo ka nga hundoo noo hala boro boobo zunubey ma banandi k'i hallasi.»

Isa na danaw mojeý feeri Žeriko koyraa jeroo ga

(*Matiyu 20.29–34; Luka 18.35–43*)

⁴⁶ I naaru ka koy too Žeriko. Waatoo kaŋ Isa ga fatta koyraa ra, nga, nda nga taalibey, nda alžama beeri, danaw gariibu goo ma goro fondaa jeroo ga. Maapoo ti Barmite, baaboo ti Time.

⁴⁷ Waatoo kaŋ a maa kaŋ Isa Nazaret bora no, kul a šintin ka kaati ka nee: «*Dawda Haamaa, Isa, hinna ay ga!» ⁴⁸ Boro boobo ga citi danaa ga a ma dangay. Amma a mma kaati ka tonton ka nee: «Dawda Haamaa, hinna ay ga!» ⁴⁹ Isa kay, de a nee: «Wa ciya a se.» I ciya danaa se ka nee: «Bine tee, tun ni boŋ ga, a ga ciya ma ne.» ⁵⁰ Danaa na nga darbay beeroo warra, a sar ka tun ka koy Isa do. ⁵¹ Isa n'a haa ka nee: «Macin no n'ga baa y'a tee ma ne?» Danaa nee a se: «Rabbuni (maanaa

«alfagaa»), ya mma baa ya yee ka dii.»⁵² Isa nee a se: «Ma koy nda baani, ni naanaa na ni hallasi.» Dogoo din da moƴey yee ka dii, a hanga Isa ka fonda a tee a bande.

Isa huru Žerizalem sanda kokoy

(Matiyu 21.1–11; Luka 19.28–40; Yehiya 12.12–19)

11 ¹ Waatoo kaŋ i ga man Žerizalem, de i too Betefaže nda Betani kaŋ goo ² *Zaytupaŋey tondi hondoo jeroo ga, Isa na taalibi hinka sanba. ³ A nee i se: «Wa koy koyra-izoo ra kaŋ ga war tenje. Za war too, nga no war ga farka-ize foo gar kaŋ ga hawa kaŋ boro kul mana bay ka žigi a boŋ. W'a feeri, war ma kate a. ⁴ Nda boro nee war se: «Macin se war ga woo tee?», wa nee a se: «Ir Koyoo no ma too a ga, sohō da a g'a yeeti kate ne ra.»

⁵ I koy, de i na farka-ize foo gar. A ga hawa hugu mee foo ga taray, lolaa ra. I n'a feeri. ⁶ Borey kaŋ goo no din, affooyaŋ i ra n'i hāa ka nee: «Macin no war goo m'a tee? Macin se war ga farka-izoo feeri?» ⁷ I šelaŋ i se sanda takaa kaŋ nda Isa n'a har. I na taalibey naŋ i m'a tee. ⁸ I kate farka-izoo Isa do. I na ngi darbawey fur a boŋ, de Isa goro a ga.

⁹ Boro boobo na ngi darbawey daaru fonda a ra, affooyaŋ na tuuri kabeyaŋ kaŋ ga fita goo kaŋ i n'i dunbu faarey ra, kanandi. ¹⁰ Borey kaŋ goo jinoo ra nda wey kaŋ goo dumaa ga kaati ka nee:

«*Hozaana!

Albarka ma bara boraa se
kaŋ goo kaa ir Koyoo maapoo ga!

¹¹ Albarka ma huru *Laamaa ra
kaŋ goo kaa, ir kaagaa Dawda Laamaa!

Hozaana beenaa se beene!»^s

¹² Isa too Žerizalem, de a huru Irkoy *hugu beeroo ra. A na haya kul kaŋ g'a kuubi k'a bere guna jina, amma kaŋ cijinoo huroo se, a koy Betani, nga nda taalibi woy cindi hinkaa (12).

Jeejayaŋoo kaŋ Isa n'a danga

(Matiyu 21.18–19)

¹² Subaa ra, kaŋ Isa nda nga taalibey na fonda a zaa ka fatta Betani, a heray. ¹³ A ga jeejayaŋaa foo kaŋ ga fita goo honnay nongu mooro ra. A koy tuuroo do ka guna wala nga ga duu a ga izeyaŋ k'i ŋaa. Amma kaŋ a man a, a mana haya kul gar a ga kala fitawey, zama jeejayaŋey hayyanoo waatoo mana too. ¹⁴ Isa nee jeejayaŋoo se: «Yala boro kul masi yee ka ni izoo ŋaa hala abada!» Taalibey maa šennoo kaŋ a n'a har.

Isa na maamalakey gaaray Irkoy hugu beeroo ra

(Matiyu 21.12–17; Luka 19.45–48; Yehiya 2.13–22)

¹⁵ I too Žerizalem. Isa huru Irkoy *hugu beeroo ra, de a šintin ka maamalakey nda daykey gaaray k'i kaa taray. A na barmaykey taabaley nda tuuzun neerekey gorohayey gum carawey ga. ¹⁶ A mana yadda mo boro kul ma jinay zaa ka Irkoy hugu beeroo dunbu ka bisa. ¹⁷ Woo banda ga, a n'i cawandi ka nee: «A nka mana hantumandi *Citaaboo ra ka nee:

«Ay hugoo ga ciyandi nda hugu kaŋ ra dumi kul ga Irkoy ŋaaray»[§],
amma war wey, war n'a tee zay lanbadoo.»

¹⁸ *Sargari juwalkey jineborey nda Citaaboo baykey maa hayaa kaŋ tee. I ga taka ceeci ka Isa halaci, zama i ga hunbur a. Zama nga cawandiyanoo tee jamaa se borhaway. ¹⁹ Kaŋ cijinoo too, Isa nda nga taalibey fatta koyraa ra.

^s11.10 Zabur 118.25–26.

[§]11.17 Ezayi 56.7.

Jeejaynaḡoo ŝennoo: naanay nda Irkoy ḡaarayyan

(*Matiyu 21.20–22*)

²⁰ Subbaahi tayaa ra, kaḡ i goo ma bisa fondaa ra, i dii jeejaynaḡoo. A kogu hala linjey ga. ²¹ Piyer hongu hayaa kaḡ tee, de a nee Isa se: «Rabbi, guna jeejaynaḡoo kaḡ n'n'a danga, nga ka kogu.» ²² Isa na ŝennoo zaa ka nee nga taalibey se: «Wa naanay Irkoy! ²³ Cimoo ne kaḡ ay g'a har war se, boro kul kaḡ nee tondi hondoo woo se: «Hun ne, ma ni boḡ warra teekoo ra», nda a mana ŝikka nga binoo ra, a naanay, ŝennoo kaḡ a n'a har ga tee. ²⁴ Woo se ay ga nee war se: haya kul kaḡ war g'a ḡaaray Irkoy ga k'a wiri a ga, wa naanay kaḡ war duu a, a g'a tee war se. ²⁵ Waati kaḡ war kayandi ka Irkoy ḡaaray, nda a gar dooray goo war biney ra boro se, wa yaafa a se, hala war Baabaa Irkoy mo kaḡ goo beenaa ra ma war laybey yaafa. ²⁶ [Amma nda war si yaafa, war Baabaa Irkoy kaḡ goo beenaa ra mo si war laybey yaafa.]»

Man ra Isa duu nga hinoo?

(*Matiyu 21.23–27; Luka 20.1–8*)

²⁷ Isa nda nga taalibey yee koyne Žerizalem. Kaḡ Isa goo ma dira-dira Irkoy *hugu beeroo ra, *sargari juwalkey jineborey, nda *Citaaboo baykey, nda boro beerey too jeroo ga. ²⁸ I ŝelaḡ a se ka nee: «Hini foo nda n'ga wey tee, wala mo, may ka ni noo hinoo woo m'i tee?» ²⁹ Isa nee i se: «Ay ga war hāa nda haya folloku. Nda war n'ay zaabi, kul ay ga hinoo har kaḡ nda ay ga wey tee. ³⁰ Yehiya *batizeyanoo, beenaa ra a hun wala adamizey do? Wa tuuru ya ne.» ³¹ I ŝelaḡ-ŝelaḡ cere game ka nee: «Nda ir nee: «Beenaa ra, a ga nee: «[Adiŝi] macin se war mana naanay a?» ³² Nda ir nee mo: «Adamizey», ...» – I ga hunbur alžamaa, zama borey kul ga Yehiya dii annabi. ³³ I na Isa zaabi ka nee: «Ir si bay.» Isa nee i se: «Agay da si hinoo har war se kaḡ nda ay ga wey tee.»

Alaneb faaroo beerikey filla yaasayantaa

(Matiyu 21.33–46; Luka 20.9–19)

12¹ Isa yee ka šintin ka šelaŋ i se nda filla yaasayanteyan. A nee: «Aru foo na *alaneb faari tee. A na cete cin k'a wanga. A na nongu fanši kan ra i ga tuuri-izey motti. A na soorohugu kuku cin^f. Woo banda ga, a na faaroo nan beerikawayan kone, de a naaru. ²Waattoo kan heгаа too, a na tam foo sanba beerikey do hala nga ma duu faari-izey ra. ³Amma i n'a dii, i n'a kar, de i n'a nan a ma koy kabe koonu. ⁴A yee ka tam foo sanba. Nga mo, i n'a maray boŋoo ra, i n'a kaynandi. ⁵A yee ka affoo sanba. Woo din, i n'a wii. Nga banda ga, ibooboyan kan a n'i sanba, i na affooyan kar, i na jerey wii. ⁶Boro follokaa kan cindi a se koyne man'ti kala nga iz'aroo, nga baakaa. Nga ti ikokorantaa, a n'a sanba i do ka nee: «I g'ay iz'aroo beerandi.» ⁷Amma beerikey nee cere se: «Woo ti tubukaa. Wa kaa, ir m'a wii, nga ra tubuhayaa ga tee ir wane.» ⁸I n'a dii, i n'a wii, de i n'a warra taray k'a kaa faaroo ra. ⁹[Sohō] macin no faaroo koyoo g'a tee? A ga kaa ka beerikey halaci ka faaroo yeeti itanayan se. ¹⁰War mana bay ka *Citaaboo šennoo woo caw kan nee:

«Tondoo kan cinakey n'a fur,
nga no ka tee hugoo kanjoo tondoo.

¹¹Ir Koyoo ka baa woo ma tee,
alaabiina no ir moyey cire!»^u

¹²*Sargari juwalkey jineborey, nda Citaaboo baykey, nda boro beerey ga taka ceeci kan nda ngi ga Isa dii, amma i hunbur alžamaa. I bay kan filla yaasayantaa kan a n'a deede, ngi ga a goo. I n'a nan, i koy.

Alkaasoo kan ga banandi kokoy beeroo se

(Matiyu 22.15–22; Luka 20.20–26)

¹³Woo banda ga, i na *Fariziyeyan nda *Herod kondaa boroyan sanba Isa do hala i m'a dii nda nga meešennoo. ¹⁴I koy a do ka nee a se: «Alfagaa, ir ga bay kan cimiharkaw ti ni. N'si hunbur boro kul. N'si borey ndumey guna, ni mma Irkoy fondaa cawandi nda cimi. A ga hima alkaasi ma banandi kokoy beeroo se wala a si hima? Ir m'a bana wala ir mas'a bana?» ¹⁵Isa bay ngi almunafikitaraa ga, a nee i se: «Macin se war g'ay sii? Wa kate ya ne nzorfu kaaray tamma foo hala ya dii a.» ¹⁶I kate a se. A nee i se: «May biyoo nda nga maanoo ti woo?» I nee a se: «Kokoy beeroo.» ¹⁷Isa nee i se: «Wa kokoy beeroo hayey noo kokoy beeroo se, Irkoy waney, war m'i noo Irkoy se.» Boŋey hanse ka haw nda Isa.

Hāayan bukawey tunyanoo ga

(Matiyu 22.23–33; Luka 20.27–40)

¹⁸*Sadusiyeŋ fooyan man Isa. Borey no kan ga nee tunyan si bara. I n'a hāa ka nee: ¹⁹«Alfagaa, Musa na yaamar hantum ir se ka nee: «Nda aru buu ka wande nan kan mana duu a se ize, aroo armaa ga hima ka hiiji woyoo hala a ma duu bukaa se ize.»^w ²⁰Arma iyye bay ka bara kan ijinaa hiiji, a buu, a mana ize nan. ²¹Arma hinkantoo hiiji woyoo, a buu, a mana ize nan, arma hinzantoo mo taka follokaa. ²²Iyyaa kul mana ize nan. Woo banda ga, woyoo mo buu. ²³Tunyanoo hane, [waattoo kan bukawey ga tun,] iyyaa ra, may se a ga tee wande? Zama ngi boro iyyaa hiiji woyoo ka bisa.»

²⁴Isa nee i se: «War dere, war ga addaliloo bay wala? Addaliloo man'ti kala war si *Citaaboo bay, war si Irkoy hinoo bay. ²⁵Zama han kan i tun bukawey ra, arey si

^f12.1 Soorohugu no kan ga lakkalkey ga žigi ka faaroo hawgay.

^u12.11 Zabur 118.22–23.

^w12.19 Alhukumoo 25.5–6.

hiiji, woyey si nondi hiijay. Amma i mma tee sanda almalaykayaŋ beena ra.²⁶ Haya kaŋ ti bukawey tunyanoo, war mana bay k'a caw Musa citaaboo ra, nongoo kaŋ ga šelaŋ saabaynaŋoo ga kaŋ ra Irkoy nee Musa se: «Agay ti Ibrahima Koyoo, Isiyaka Koyoo, Yakuba Koyoo.»²⁷ Irkoy man'ti bukawey Koyoo, baahunantey Koyoo no. War hanse ka dere.»

Yaamarey kul ibeeroo

(*Matiyu 22.34–40; Luka 10.25–28*)

²⁸ *Citaaboo baykaw foo maa kaŋ i ga kakaw. A dii kaŋ Isa na *Sadusiyeney zaabi ka boori. A man kate, de a na Isa hãa ka nee: «Yaamarey kul ra, affoo ti ibeeroo?»²⁹ Isa n'a zaabi ka nee: «Yaamarey kul ibeeroo ne: «Haŋajer, Izirayel, ir Koyoo Irkoy ti ir Koy follokaa».³⁰ Ma baa ni Koyoo Irkoy nda ni binoo kul, nda ni hundoo kul, nda ni lakkaloo kul, nda ni gaaboo kul.»³¹ Ihinkantoo ti: «Ma baa ni cinaa sanda takaa kaŋ nda n'ga baa ni boŋ.»^a Yaamar sii no kaŋ ga bisa yaamarey wey.»³² Citaaboo baykaa nee Isa se: «A boori, alfagaa! N'na cimi har: nga ti ir Koy follokaa, «de mo koy sii no kala nga hinne.»^b ³³ Boro ma bag'a nda nga binoo kul, nda nga lakkaloo kul, nda nga gaaboo kul, de mo boro ma baa nga cinaa sanda takaa kaŋ nda boro ga baa nga boŋ.»^c Šikka sii kaŋ hayey wey ga bisa *sargari kukurantey nda sargari kul.»³⁴ Kaŋ Isa dii kaŋ a tuuru nda lakkalkoynitaray, a nee a se: «N'si mooru Irkoy *Laamaa.» Woo banda ga, boro kul mana yadda k'a hãa koyne.

Dawda yadda Almasihu ga sanda nga Koyoo

(*Matiyu 22.41–46; Luka 20.41–44*)

³⁵ Waatoo kaŋ Isa goo ma cawandi Irkoy *hugu beeroo ra, a na šennoo zaa ka nee: «Taka foo nda *Citaaboo baykey ga nee kaŋ *Almasihu man'ti kala *Dawda Haama?»³⁶ Dawda hunday nee *Hundi Henanantaa hinoo ra:

«Ir Koyoo nee ay Koyoo se:

“Goro ay kabe gumaa here,

hala waati kaŋ ra ay na ni iberey daŋ ni cewey cire.”^d

³⁷ Dawda hunday g'a cee nda Koy, adiši taka foo ra a ga tee a se Haama?» Alžama beeri foo ga haŋajer Isa se nda paali.

Wa hawgay Citaaboo baykey ga

(*Matiyu 23.1–36; Luka 20.45–47*)

³⁸ Isa nee nga cawandiyanoo ra: «Wa war boŋ hawgay *Citaaboo baykey ga kaŋ ga baa kaayi beeri danyan ka yaara. I ga baa borey ma ngi foo nda beeray farrey ra.³⁹ I ga baa mo jine gorodogey *margahugey ra nda ŋaadogey ra.⁴⁰ I ga woyey kaŋ kurŋey faati kabey koonandi. Nda i ga Irkoy ŋaaray, i si cahã ka ben hala borey ma dii ngi. Ngi zukandoo ga hanse ka boobo.»

^y12.26 Fattaroo 3.6, 15.

^z12.29 *ir Koyoo Irkoy ti ir Koy follokaa*, Grek šenni ra, almaganaa faa ti *ir Koyoo Irkoy hinne ti ir Koyoo*.

^ž12.30 Alhukumoo 6.4–5.

^a12.31 Sargarey 19.18.

^b12.32 Alhukumoo 4.35.

^c12.33 Sargarey 19.18.

^d12.36 Zabur 110.1.

Nooroo kaŋ woy talkaa n'a noo*(Luka 21.1–4)*

⁴¹ Kaŋ Isa goro nooroo jinaa tenje, a dii takaa kaŋ nda alžamaa goo ma nooru daŋ a ra. Almankoyini booboyaŋ ga nooru beeri jisi, ⁴² amma woy talka foo kaŋ kurpoo buu kaa, de a na nooru tamma hinka kaŋ si too haya daŋ a ra. ⁴³ Woo banda ga, Isa ciya nga taalibey se ka nee i se: «Cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, woy talkaa woo kaŋ kurpoo buu daŋ ka bisa borey kul kaŋ na haya daŋ nooroo jinaa ra. ⁴⁴ Zama borey kul, woo kaŋ ga i si too, nga no i n'a daŋ, amma nga, nga talkataraa ra, hayaa kul kaŋ goo a se, maanaa nga hunaa kul no a n'a daŋ.»

Isa na Irkoy hugu beeroo kayriyanoo bayrandi

(Matiyu 24.1–2; Luka 21.5–6)

13¹ Waatoo kaŋ Isa goo ma fatta Irkoy *hugu beeroo ra, nga taalibi foo nee a se: «Alfagaa, guna tondi henney nda hugu beerey wey!»² Isa nee a se: «N’ga dii hugu beerey wey wala? Tondi foo si cindi affoo boŋ kaŋ si kaa ka kayra.»

Isa na gurzugawey ūintinoo bayrandi

(Matiyu 24.3–14; Luka 21.7–19)

³ Woo banda ga, kaŋ Isa goro *Zaytunayey tondi hondoo boŋ kaŋ ga Irkoy *hugu beeroo tenje, Piyer, nda Źak, nda Yehiya, nda Andere hinne bara a bande, i n’a hāa ka nee: ⁴ «Ir fahamandi waati foo no woo ga kaa ka tee, de mo macin ti tammaasaa kaŋ g’ir bayrandi kaŋ hayey wey ga hima ka kaa ka tee ka ben.»

⁵ Isa na ūennoo zaa ka nee i se: «Wa hawgay boro kul masi war darga. ⁶ Boro booboyan ga kaa ay maapoo ga ka nee kaŋ ngi ti *Almasihu, de mo i ga boro boobo darga. ⁷ Waati kaŋ war ga maa wonguyan tun nda wongu alhabaryan, war masi hunbur. Kala wey ma teendi, amma hala sohō man’ti benantaa no. ⁸ Ganda foo ga tun ka ganda foo wongu, laama foo ga tun ka laama foo wongu. Labu jijiriyan ga tee nongu booboyan ra. Herayyan ga tee. Wey man’ti kala ūintinoo, i ga hima nda hayyan kuubi jina-jinawey.

⁹ War, wa war boŋ hawgay. I ga war nondi alkaaley se, i ga war barzu *margahugey ra. I ga war ka kay gofornerey nda kokoyey jine ay maaganda se. Woo ga tee i se seedetaray. ¹⁰ Kala *Alhabar Boryaa ma waazandi gandawey kul ra jina. ¹¹ Waati kaŋ i ga war ka koy ka war nondi, war masi alhuzun nda hayaa kaŋ war g’a har. Wa hayaa har kaŋ nondi war se waatoo din da, zama man’ti war no ma ūelan, amma *Hundi Henanantaa no. ¹² Arma ga nga armaa noo i m’a wii, baaba ga nga izoo noo i m’a wii. Zankekey ga ture ngi baabey ga k’i noo i ma wiiyandi. ¹³ Borey kul ga konna war ay maapoo sabbu se, amma boro kaŋ gaabandi hala benantaa ga, a ga hallasi.»

Isa na zarabi beeroo waatoo bayrandi

(Matiyu 24.15–28; Luka 21.20–24)

¹⁴ «Waati kaŋ war ga dii chaya harramantaa^e ga goro nongu kaŋ ra a si hima ka bara. Boro kaŋ g’a caw ma faham! Waatoo din borey kaŋ goo Źude gandaa ra ma zuru ka koy tondi hondey ra. ¹⁵ Boro kaŋ goo sooro boŋ masi zunbu, a masi huru hugoo ra ka haya zaa kaŋ goo nga hugoo ra. ¹⁶ Boro kaŋ goo faarey ra masi yee ka koy nga burmusoo zaa. ¹⁷ Woyey bone kaŋ ga tee boro hinka nda wey kaŋ ga naanandi haney din. ¹⁸ Wa Irkoy ŋaaray hala hayey wey masi tee jiyaw ra. ¹⁹ Haney din zarabi ga tee kaŋ cine mana bay ka tee za aduŋna takaroo ūintinoo ga kaŋ Irkoy n’a taka hala sohō. ūikka sii nga cine si yee ka tee. ²⁰ Nda ir Koyoo mana kumandi zaarey din ra, boro kul si hallasi. Amma nga boro suubantey maaganda se a kumandi zaarey din ra.

²¹ Nda boro nee war se: «*Almasihu ne, ne ra» wala: «Nga ne, ne here», war masi naanay. ²² Zama taari almasihuyan nda annabiyay ga tun. I ga tammaasayan nda kayfiyan tee hala, nda a ga hin ka tee, ngi ma Irkoy boro suubantey darga. ²³ War, wa hawgay! Hayey kul ra ay na war haŋa ūiibey kaa.»

Boro-iz’aroo kaayanoo

(Matiyu 24.29–31; Luka 21.25–28)

²⁴ «Amma haney din, zaraboo woo banda ga,

^e13.14 Daniyel 9.27; 11.31; 12.11.

waynaa ga tee kubay,
 handoo si nga gaayoo noo,
²⁵ handarawey ga kaŋ ka hun beenaa ra,
 hayey kaŋ goo beenaa ra ga jijiri.

²⁶ Waatoo din i ga dii «*Boro-iz'aroo ga kaa duulayan ra^f nda gaabi beeri nda darža.

²⁷ A ga almalaykey sanba hala i ma [nga] boro suubantey marga ka hun laboo kanje taacaa kul ga beenaa boŋ foo ga ka koy boŋ faa ga.»

Bayraa kaŋ jeejaynaŋoo g'a noo

(Matiyu 24.32–35; Luka 21.29–33)

²⁸ «Wa faham bayraa se kaŋ jeejaynaŋoo g'a noo. Za tuuroo kabey subey ban, i na fita taagayan tee, war ga bay kaŋ konnoo waatoo man. ²⁹ Takaa din da, war mo, nda war dii hayey wey teendi, war ma bay kaŋ a man, a goo koyraa mijoo ga. ³⁰ Cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, zamanoo woo borey si ben hala hayey wey kul ma teendi.

³¹ Beenaa nda laboo ga dere, amma ay meešenney si dere abada.»

Wa hanna cijin nda zaari

(Matiyu 24.36–44; Luka 21.34–36)

³² «Boro kul si hanoo wala waatoo bay kaŋ hayey wey ga kaa ka tee. Almalaykey kaŋ goo beenaa ra s'a bay, *Iz'aroo s'a bay, Baabaa Irkoy no ma waatoo bay. ³³ Wa hawgay! War ma hanna cijin nda zaari, zama war si waatoo woo kaayanoo bay.

³⁴ A ga hima nda boro kaŋ ga koy naaru. A na nga hugoo naŋ nga tamey kabey ra k'i noo jineborotaraa. A na ngi affoo kul noo goyoo kaŋ a ga hima k'a tee. A nee aroo kaŋ ga hugoo mijoo hawgay se a ma hanna cijin nda zaari. ³⁵ Adiši wa hanna, zama war si bay waati kaŋ no hugoo koyoo ga kaa. A ma kaa cijinoo šintinoo ga, wala cijinoo gamoo ra, wala gorgey ciyayanoo ga, wala subbaahi tayaa ra, ³⁶ ba nda a kaa waati ra kaŋ war s'a hongu, a masi war gar jirbi ra. ³⁷ Hayaa kaŋ ay goo m'a har war se, borey kul ga ay goo: Wa hanna!»

^f13.26 Daniyel 7.13.

Bonkoyney hawandifutay Isa ga

(Matiyu 26.1–5; Luka 22.1–2; Yehiya 11.45–53)

14¹ A cindi jirbi hinka *Borcintaraa jingaroo nda *Takulawey kaŋ ra dolobiri sii jingaroo ma tee. *Sargari juwalkey jineborey nda *Citaaboo baykey na taka ceeci kaŋ nda ngi na Isa dii nda carmay k'a wii. ²I nee: «A masi tee jingaroo ra hala alžamaa masi koy ture.»

Woy foo na turaari doori Isa bonjoo bonj

(Matiyu 26.6–13; Yehiya 12.1–8)

³ Isa goo Betani, Simoŋ *jiraykoynoo hugoo ra. Kaŋ a goo ŋaadogoo ra, woy foo man jeroo ga kaŋ kone tondi kaaray kulba goo. A ga too nda turaari alhakiika hay šenda kaŋ se i ga nee nar. Woyoo na kulbaa mipoo kayri, de a na turaaroo doori Isa bonjoo ga. ⁴Boro fooyaŋ kaŋ goo no dukur, de i nee cere se: «Cin no turaaroo hasaraa woo g'a hanse? ⁵Turaaroo woo ga hin ka neerandi haya kaŋ bisa nzorfu kaaray tamma bonj zangu hinza (300) ka nondi talkey se.» I citi woyoo ga. ⁶ Amma Isa nee: «W'a naŋ! Macin se war g'a farandi? Teegoy henna no a n'a tee ya ne. ⁷ War nda talkey no waati kul, war ga hin ka haya henna tee i se waati kul kaŋ war ga baa. Amma agay si cindi war bande waati kul. ⁸Woyoo woo na nga hinagoo tee. A na turaaroo doori ay gaahamoo ga ay suturayanoo se za a mana tee. ⁹ Cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, nongu kul kaŋ ra *Alhabar Boryaa waazandi aduŋna kul ra, hayaa kaŋ woyoo woo n'a tee mo ga harandi hala borey ma hongu woyoo.»

Žudas soolu ka Isa zanba

(Matiyu 26.14–16; Luka 22.3–6)

¹⁰ Woo banda ga, Žudas Iskariyot kaŋ ti taalibi woy cindi hinkaa (12) affoo, koy *sargari juwalkey jineborey do hala nga ma Isa nondi i se. ¹¹ Kaŋ i maa woo, i jaali, de i n'a noo allaahidu kaŋ ngi g'a noo nooru. Žudas cindi a ga taka ceeci kaŋ nda nga ga Isa nondi dimma henna ga.

Isa nda nga taalibey na jingaroo ŋaayanoo soolu

(Matiyu 26.17–19; Luka 22.7–14)

¹² *Takulawey kaŋ ra dolobiri sii jingaroo zaari jinaa kaŋ ra i ga *Borcintaraa jingaroo feeji-izoo wii, Isa taalibey nee a se: «Man ra n'ga baa ir ma koy Borcintaraa jingaroo ŋaayanoo soolu hala ma duu k'a ŋaa?» ¹³ Isa na nga taalibi hinka donto. A nee i se: «Wa koy koyraa ra. War ga aru foo kubay kaŋ kone hoobu goo kaŋ ra hari goo. War ma hanga a bande. ¹⁴ Nongoo kaŋ ra a ga huru, war ma nee hugoo koyoo se: «Alfagaa nee wala man yawzunbu hugoo kaŋ ra nga nda nga taalibey ga Borcintaraa jingaroo feeji-izoo ŋaa?» ¹⁵ A ga hugu beeri foo kaŋ goo sooro bonj cebe war se, hayey kaŋ ga ir ga too goo a ra, nongu soolante no. No din ra war m'a soolu ir se.» ¹⁶ Taalibey koy. I too koyraa ra, i na hayey gar nda takaa kaŋ nda a n'a har, de i na Borcintaraa jingaroo soolu.

Isa bayrandi kaŋ nga taalibi foo ga kaa ka nga nondi

(Matiyu 26.20–25; Luka 22.21–23; Yehiya 13.21–30)

¹⁷ Kaŋ cijinoo too, Isa kaa, nga nda taalibi woy cindi hinkaa (12). ¹⁸ Waatoo kaŋ i goo ŋaadogoo ra ka ŋaa, Isa nee: «Cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, war affoo kaŋ goo ma ŋaa ay bande g'ay nondi.» ¹⁹ Ngi biney maray, de i šintin k'a haa nda affoo-foo ka nee: «Ni bay man'ti agay no?» ²⁰ A nee i se: «War boro woy cindi hinkaa (12) affoo no kaŋ goo ma sufa ay bande taasaa ra. ²¹ Šikka sii, *Boro-iz'aroo ga koy nda takaa

kaŋ nda a hantumandi a ga *Citaaboo ra. Amma bora a bone kaŋ ga Boro-iz'aroo nondi. A baa bora a din se a masi ba huru aduŋra ra.»

Amaanaa kaŋ zandi nda kuri

(*Matiyu 26.26–30; Luka 22.14–20; Korent borey bataga 1na 11.23–25*)

²² Waatoo kaŋ i goo ma ŋaa, Isa na takula zaa, a na albarka daŋ a ra, a n'a dunbu. A n'a noo taalibey se, de a nee: «Wa dii, woo ti ay gaahamoo.» ²³ Woo banda ga, a na poti zaa, a na albarka daŋ. A n'a noo i se. Taalibey kul haŋ. ²⁴ A nee i se: «Woo ti ay kuroo, *amaanaa kuroo kaŋ mun boro boobo se. ²⁵ Cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, ay si yee ka *alaneboo izoo haroo haŋ kala hala han kaŋ ay yee k'a haŋ taaga Irkoy *Laamaa ra.» ²⁶ I na baytiyaŋ don, de i fatta ka koy *Zaytuŋaŋey tondi hondoo do.

Isa bayrandi kaŋ Piyer ga nga yankar

(*Matiyu 26.31–35; Luka 22.31–34; Yehiya 13.36–38*)

²⁷ Isa nee nga taalibey se: «War kul ga zuru k'ay naŋ, zama a hantumandi *Citaaboo ra ka nee:

«Ay ga kurkaa wii,
de feejeje ga say-say.»⁸

²⁸ Amma waati kaŋ ay tun koyne, ay ga koy war jine Galile.»

²⁹ Piyer nee a se: «Ba nda borey kul na ni naŋ, agay, ay si ni naŋ.» ³⁰ Isa nee a se: «Cimoo ne kaŋ ay g'a har ma ne, hō cijinoo hunday gorgaa si ciya cee hinka kaŋ n'g'ay yankar cee hinza.» ³¹ Amma Piyer jindegaabay ka nee: «Ba nda ya mma buu ni bande, ay si ni yankar.» Taalibey kul mo na ţennoo woo da dumoo har.

Isa mooru nga taalibey ga ka Irkoy ŋaaray

(*Matiyu 26.36–46; Luka 22.39–46*)

³² Isa nda nga taalibey koy nongu foo ra kaŋ maapoo ti Getesemane. A nee i se: «Wa goro ne ra hala ay ga koy Irkoy ŋaaray.» ³³ A na Piyer, nda Źak, nda Yehiya zaa nga bande, de binekankamyan beeri nda hunburay ţintin ka tee a se. ³⁴ A nee i se: «Ay binoo ga hanse k'ay maray hala ay ga baa ka buu. Wa cindi ne, war ma hanna.» ³⁵ A koy jine kayna, de a kaŋ laboo ra ka Irkoy ŋaaray kaŋ, nda nga ga duu a, gurzugaa waatoo woo ma moora nga. ³⁶ A nee: «Abba, ay Baabaa Irkoy, n'ga hin ka haya kul tee. Gurzugaa potoo woo moorandi ay ga. Amma agay ibaayoo masi tee, ni wanoo ma tee.»

³⁷ A yee kate i do, a n'i gar i ga jirbi. A nee Piyer se: «Simon, ni mma jirbi? Mana hin ka hanna ba guuru foo? ³⁸ Wa hanna, war ma Irkoy ŋaaray hala war masi koy siyandi ka kaŋ zunubu ra. Anniya henna goo, amma gaaham sii nda gaabi.»

³⁹ Isa yee ka hibi i ga ka Irkoy ŋaaray, ţenni follokey no a n'i har. ⁴⁰ A yee kate koyne, a na taalibey gar i ga jirbi, zama jirbi se, i si hin ka ba ngi moyey kaa cere ga. I si haya bay kaŋ nda ngi g'a zaabi.

⁴¹ A yee kate cee hinzantoo, de a nee i se: «Adiţi war mma jirbi! War mma hunanzam! A ben! Waatoo too! Sohō *Boro-iz'aroo ga kaŋ zunubantey kabey ra.

⁴² Wa tun, ir ma koy! Bora a kaŋ g'ay nondi ne ka man.»

Takaa kaŋ nda Isa diyandi

(*Matiyu 26.47–56; Luka 22.47–53; Yehiya 18.3–12*)

⁴³ Isa goo ma ţelaŋ kaŋ dogoo din da Źudas, taalibi woy cindi hinkaa (12) affoo kaa, nga nda alţama kaŋ kone takubayaŋ nda gobuyaŋ goo. I mana hun kala *sargari juwalkey jineborey nda *Citaaboo baykey nda boro beerey do. ⁴⁴ Bora a kaŋ g'a

nondi nk'i noo silbay ka nee: «Boraa kaŋ ay g'a summu, nga no. W'a dii, de war ma gaabu a ga henna ka koy.»⁴⁵ Za Žudas too kate, a man Isa ka nee a se: «Rabbi!» A n'a summu.⁴⁶ Borey na kabe fur a ga k'a dii.⁴⁷ Boro foo kaŋ goo no din na nga takubaa hoobu ka sargari juwalkey jineboraa tamoo kar ka haŋaa kaa.⁴⁸ Isa na ūennoo zaa ka nee i se: «War kaa ay ga nda takubayaŋ nda gobuyaŋ k'ay dii sanda zay beeri.⁴⁹ Zaari kul ay goo war bande Irkoy *hugu beeroo ra ka cawandi, amma war mana bay k'ay dii. Amma takaa woo nda a ga teendi hala Citaaboo ūenney ma tabati.»

⁵⁰ Isa taalibey kul zuru k'a naŋ.⁵¹ Aru sooga foo kaŋ taafe hinne no ma didiji a ga hanga Isa bande. I n'a dii,⁵² amma a na taafaa fur ka zuru nga gaa koonoo.

Isa daŋandi hoyraykey margaroo jine

(*Matiyu 26.57–68; Luka 22.54–55, 63–71; Yehiya 18.13–14, 19–24*)

⁵³ I na Isa ka koy *sargari juwalkey jineboraa do. Sargari juwalkey jineborey kul, nda boro beerey, nda *Citaaboo baykey marga.⁵⁴ Piyer goo nongu mooro ra, a hanga Isa hala sargari juwalkey jineboraa batumaa ra. A goro lakkalkey bande ka cankan.

⁵⁵ Sargari juwalkey jineborey nda *hoyraykey margaroo kul ga ceeci ngi ma duu seede kaŋ Isa na goy futu tee, hala a ma wiiyandi. Amma i mana duu baffoo.⁵⁶ Boro booboyaŋ na seedetaray tee, amma taari de no i g'a har a ga. Ngii seedetarawey ga cere kakaw.⁵⁷ Boro fooyaŋ tun ka seedetaray tee ka taari a ga ka nee:⁵⁸ «Ir maa a ga nee: «Ay ga Irkoy *hugoo woo kayri kaŋ kabe k'a cin. Jirbi hinza ra, ay ga affoo cin kaŋ man'ti kabe k'a tee.»⁵⁹ Ba woo ra borey seedetarawey ga cere kakaw.⁶⁰ Sargari juwalkey jineboraa tun margaroo gamoo ra, de a na Isa haa ka nee: «N'si haya kul har hayey ra kaŋ seedewey g'i har ni ga?»⁶¹ Amma Isa mana tuuru, a mana baffoo har. Sargari juwalkey jineboraa yee k'a haa ka nee: «Ni ti *Almasihu, Saabukoyoo *Iz'aroo wala?»⁶² Isa nee: «Agay no. War ga dii *Boro-iz'aroo ga goro Hinikoyoo kabe gumaa ga^h ka «kaa duulawey gamey ra ka hun beenaa ra.»ⁱ⁶³ Sargari juwalkey jineboraa na nga jinde darbaa kottu. A nee: «Cin no ir g'a tee seede se koyne?»⁶⁴ War maa wowyanoo. Macin no war nee?» Borey kul kayandi kaŋ a mma hima ka wiiyandi.

⁶⁵ Boro fooyaŋ ūintin ka tufa Isa ga. I na ndumoo haw, de i na kabe k'a kar ka nee: «Annabitaray tee!»^j Woo banda ga, lakkalkey n'a saŋ, i n'a dii.

Piyer na Isa yankar

(*Matiyu 26.69–75; Luka 22.56–62; Yehiya 18.15–18, 25–27*)

⁶⁶ Waatoo kaŋ Piyer goo ganda, batumaa ra, *sargari juwalkey jineboraa koŋŋa woy-izey affoo kaa.⁶⁷ Kaŋ a dii Piyer goo ma cankan, a na moo basu a ra, de a nee a se: «Ni mo cindi Isa Nazaret boraa bande.»⁶⁸ Amma a n'a yankar ka nee: «Ay si haya bay kaŋ n'ga baa m'a har, ya na faham.» Woo banda ga, a koy taray ūiifaa ra, [de gorgaa ciya].⁶⁹ Koŋŋa woy-izoo dii a, de a yee ka nee borey se kaŋ goo no din: «Woo goo borey din ra.»⁷⁰ Amma a yee k'a yankar. Hala kayna ga too, kul borey kaŋ goo no din nee Piyer se: «Nda cimi ni goo i ra, zama ni mo, Galile boro ti ni.»⁷¹ Piyer ūintin ka nga boŋ danga ka ūee ka nee: «Ay si boraa woo bay kaŋ war g'a har!»⁷² Dogoo din da gorgaa na nga ciyayan hinkantoo tee, de Piyer hongu ūennoo kaŋ Isa n'a har nga se: «Gorgaa si ciya cee hinka kaŋ n'g'ay yankar cee hinza.»^k Woo banda ga, kul a bere ka hēe.

^h14.62 Zabur 110.1.

ⁱ14.62 Daniyel 7.13.

^j14.65 Nga maanaa ti: «Annabitaray tee ka boraa har kaŋ na ni kar!»

^k14.72 Sorro 30to.

I na Isa ka koy gofornier Pilat do

(Matiyu 27.1–2, 11–14; Luka 23.1–5; Yehiya 18.28–38)

15¹ Subbaahi tayaa ra, *sargari juwalkey jineborey, nda boro beerey, nda *Citaaboo baykey, maanaa *hoyraykey margaroo kul goro ka hayaa kayandi kanj ngi g'a tee. I na Isa haw, i n'a gongu ka koy a danj *Pilat kaboo ra. ² Pilat na Isa haa ka nee: «Ni ti Alyahuudey kokoyoo wala?» A n'a zaabi ka nee: «Ni hunday k'a har.» ³ Sargari juwalkey jineborey na haya booboyan danj a ga. ⁴ Pilat yee k'a haa ka nee: «N'si baffoo har? Maa hayey kul kanj i g'i danj ni ga!» ⁵ Isa man'a zaabi nda baffoo koyne, woo ti haya kanj na Pilat bojoo haw.

I na Isa zukandi ka nee i m'a wii

(Matiyu 27.15–26; Luka 23.13–25; Yehiya 18.39–19.16)

⁶ Jingar kul ga, *Pilat ga kasa-ize foo tanj kanj alžamaa n'a wiri a ga. ⁷ Aru foo kanj maanoo ti Barabas nda turanteyan goo kasaa ra. Boro no i n'a wii tureroo ra kanj bay ka tee. ⁸ Alžamaa žigi ka koy Pilat do, de i na hayaa wiri a ga kanj a ga doona k'a tee ngi se. ⁹ Pilat n'i zaabi ka nee: «War ga baa ya Alyahuudey kokoyoo tanj war se wala?» ¹⁰ A bay kanj canseyan ka kate *sargari juwalkey jineborey ma Isa danj nga kaboo ra. ¹¹ Amma sargari juwalkey jineborey danj alžamaa bojoo ra kanj i ma nee Pilat se kanj ngi si baa kala a ma Barabas tanj ngi se. ¹² Pilat yee ka šennoo zaa ka nee i se: «Macin no [war ga baa] y'a tee [boraa se kanj se war ga nee] Alyahuudey kokoyoo?» ¹³ Amma i yee ka kaati ka nee: «A *kanji!» ¹⁴ Pilat nee i se: «Macin ti goy futaa kanj a n'a tee?» Borey kaati ka tonton ka nee: «A kanji!» ¹⁵ Pilat baa nga ma alžamaa binoo kaanandi, woo se a na Barabas tanj i se. A na Isa barzu jina, a duu k'a noo hala a ma kanjandi.

Soojey na Isa poojoo

(Matiyu 27.27–31; Luka 23.11; Yehiya 19.2–3)

¹⁶ Soojey na Isa ka koy batumaa ra kanj ti goforneroo tuujidogoo, de i ciya soojey kul se. ¹⁷ I na darbay ciray zaram¹ danj jindoo ra, i na tuuri fita karjikoyniyanj tur k'i tee kokoy fuula, de i n'a gorandi bojoo ra. ¹⁸ Woo banda ga, i šintin k'a foo ka nee: «I'r ga sallam ni ga, Alyahuudey kokoyoo!» ¹⁹ I n'a kar nda kakaaru bojoo ra, i tufa a ga, i sonbu ngi kanjey ga ka sujudu a se. ²⁰ Kanj i n'a poojoo, i na darbay ciraa kaa a ga ka nga darbawey yeeti a ga. Woo banda ga, i n'a ka koy taray hala ngi m'a *kanji.

Isa kanjandiyanoo

(Matiyu 27.32–44; Luka 23.26–43; Yehiya 19.17–27)

²¹ Aru foo kanj maanoo ti Simonj, nga koyraa ti Siren, goo ma bisa ka hun faarey do. Nga ti Aleksander nda Rufus baabaa. Soojey na Simonj gaabi a ma Isa *kanjandibundoo jere. ²² I na Isa gongu ka koy nongu foo ra kanj se i ga nee Golgota kanj maanaa ti «Boŋgaasoo dogoo». ²³ I na *alaneb hari moora kanj ra *mir^m goo, šerre a se, amma Isa man'a hanj. ²⁴ Woo banda ga, i n'a *kanji. I na *alkurra kar ka Isa bankaarawey zamna cere game ka dii haya kanj boro foo kul ga duu a. ²⁵ Guuru yaggantoo ga, i na Isa kanji. ²⁶ Hantum goo bundoo ga kanj ga hayaa cebe kanj i n'a danj a ga kanj ti: «Alyahuudey kokoyoo». ²⁷ I na zay beeri hinka kanji a bande, affoo nga kabe gumaa here, affaa nga kabe waawaa here. ²⁸ [*Citaaboo šennoo tabati kanj nee: «I n'a kabu goy futu teekey ra.»ⁿ]

¹15.17 Šukkaa woo dumoo no ma tee kokoyey se kaayi.

^m15.23 A mma kumandi boro doroo ra.

ⁿ15.28 Ezayi 53.12.

²⁹ Bisakey g'a wow, i ga ngi boŋey zinji-zinji ka nee: «Aywa! Ni kaŋ ga Irkoy *hugoo kayri k'a cin jirbi hinza ra, ³⁰ ni boŋ hallasi, ma zunbu kanjandibundoo ga!»
³¹ *Sargari juwalkey jineborey nda *Citaaboo baykey mo g'a nooŋo ka nee cere se: «A na boroyaŋ hallasi, a si hin ka nga boŋ hallasi! ³² *Almasihu, Izirayel kokoyoo ma zunbu sohō da kanjandibundoo ga, woo ra ir ga dii nga hinoo ka naanay.» Borey kaŋ kanjandi Isa bande mo g'a wow.

Isa buuyanoo

(*Matiyu 27.45–56; Luka 23.44–49; Yehiya 19.28–30*)

³³ Guuru woy cindi hinkantoo (12to) ga, kubay tee laboo kul ga hala guuru hinzantoo ga. ³⁴ Guuru hinzantoo ga, Isa na jinde jer ka kaati ka nee: «Eloyi, Eloyi, lama sabaktani?» kaŋ maanaa ti «Ay Koyoo, ay Koyoo, macin se n'n'ay naŋ?»[†]
³⁵ Boroyaŋ kaŋ goo no, maa a se, de i nee: «Wa maa, Ilyasu se a ciya!» ³⁶ Boro foo zuru ka koy zaara sufa k'a too nda binegar. A n'a didiji dii foo ga k'a šerre Isa se hala a m'a haŋ, a nee: «Wa naŋ, ir ma dii wala Ilyasu ga kaa k'a zumandi!» ³⁷ Isa na kaati beeri tee, de hundoo hun.

³⁸ Irkoy *hugoo ridwoo[‡] kottu za beene hala ganda ka tee ihinka. ³⁹ Jalakoynoo kaŋ g'a tenje, dii takaa kaŋ nda Isa hundoo hun, de a nee: «Nda cimi, bora a woo Irkoy *Iz'aroo no.» ⁴⁰ Woy fooyaŋ mo cindi i ga kay nongu mooro ra, i ga honnay. Maryama Magdala bora a, nda Maryama kaŋ ti Žak kaccaa nda Žoses jaa, nda Salome goo woyey din ra. ⁴¹ Waatoo kaŋ Isa goo Galile, woyey wey no ka cindi ka hanga a bande k'a saajaw. Ngi nda woy booboyaŋ žigi a bande ka koy Žerizalem.

Isa daŋandi saaraa ra

(*Matiyu 27.57–61; Luka 23.50–56; Yehiya 19.38–42*)

⁴² Woo kul teendi, zama *hunanzamzaaroo soolurey zaaroo no kaŋ ti alzumaa. Kaŋ cijinoo too, ⁴³ Isufi [kaŋ ti] Arimate koyraa boro, kaa. Boro no kaŋ goo nda beeray, a goo *hoyraykey margaroo ra. Nga mo, a goo ma Irkoy *Laamaa batu. A duu bine ka koy *Pilata do ka Isa kunturoo wiri a ga. ⁴⁴ Pilata boŋoo haw kaŋ a maa kaŋ Isa buu za dimmaa din ga. Woo se a donto ka ciya jalakoynoo se, de a n'a hāa wala Isa gay ka buu. ⁴⁵ Kaŋ jalakoynoo na alhabaroo bayrandi a se, a na kunturoo noo Isufi se. ⁴⁶ Isufi na kasance day. A na Isa kunturoo zumandi *kanjandibundoo ga. A n'a didiji kasanca a ra ka koy a daŋ *saaray ra kaŋ fanšandi tondoo ra. A na tondi beeri foo gunguray ka saaraa mijoo daabu. ⁴⁷ Maryama Magdala bora a, nda Maryama kaŋ ti Žoses jaa, cindi ka guna ka dii nongoo kaŋ ra kunturoo ga jisandi.

[†]15.34 Šennoo woo man'ti kala Aram šenni, Zibur 22.2.

[‡]15.38 Ridwoo no kaŋ ga nongu henanantaa nda nongu henanantey ihenanantaa fay.

Isa tunyanoo

(Matiyu 28.1–8; Luka 24.1–12; Yehiya 20.1–10)

16¹ Waatoo kaŋ *hunanzamzaaroo bisa, Maryama Magdala bora, nda Maryama kaŋ ti Žak paa, nda Salome na jii hew kaanayaŋ day ka koy Isa kunturoo yon. ² Jirbiyyaa zaari jinaa kaŋ ti alhadoo, subbaahi tayaa ra, kaŋ waynaa goo ma fatta, i koy *saaraa do. ³ I nee cere se: «May no ma tondoo gunguray k'a kaa ir se saaraa mijoo ga?» ⁴ Kaŋ i na ngi boŋey jer ka guna, i dii kaŋ tondoo gungurayandi ka hun a ga. Tondi no kaŋ ga hanse ka beeri. ⁵ I huru saaraa ra. I dii aru sooga kaŋ ga goro ngi kabe gumaa here, darbay beeri kaaray goo jindoo ra. Woyey hanse ka dirgasu. ⁶ Amma a nee i se: «War masi dirgasu. Isa Nazaret bora kaŋ *kanjandi no war g'a ceeci. A tun, a sii ne. Wa guna, nongoo ne kaŋ ra i bay k'a jisi. ⁷ Wa koy nee Piyer nda nga taalibey cindey se kaŋ a koy war jine Galile. No din ra war ga dii a nda takaa kaŋ nda a n'a har war se.» ⁸ Woyey zuru ka fatta saaraa ra ka koy. I ga jijiri, ngi lakkaley tun. Hunburay se, i mana haya kul har boro kul se.

Isa bangay Maryama Magdala bora se

(Matiyu 28.9–10; Yehiya 20.11–18)

⁹ [Kaŋ Isa tun jirbiyyaa zaari jinaa subbaahi tayaa ra, a mana jin ka bangay kala Maryama Magdala bora kaŋ ra a na ganji iyee gaaray k'i kaa. ¹⁰ Nga ka koy alhabaroo too borey do kaŋ bay ka cindi Isa bande. I cindi binemarayyan nda hēeni ra. ¹¹ I maa kaŋ Isa ga huna nda kaŋ woyoo dii a, i mana naanay.

Isa bangay taalibi hinka se

(Luka 24.13–35)

¹² Woo banda ga, Isa bangay nda taka tana boro hinka se taalibey ra kaŋyaŋ goo ma koy hawsaa ra. ¹³ I koy, i na alhabaroo too taalibey jerey se. Amma taalibey mo mana naanay ey.

Isa bangay nga taalibi woy cindi faa (11) se

(Matiyu 28.16–20; Luka 24.36–49; Yehiya 20.19–23; Teegoyey 1.6–8)

¹⁴ Woo kul banda ga, Isa bangay taalibi woy cindi faa (11) se, waatoo kaŋ i goo ma ŋaa. A citi i ga ngi naanay jaŋaa nda ngi boŋsendaa se, zama i mana naanay borey kaŋ dii nga kaŋ nga tun.

¹⁵ A nee i se: «Wa koy aduŋna kul bande ka *Alhabar Boryaa waazu borey kul se. ¹⁶ Boro kaŋ ga naanay, a ga *batizandi, a ga hallasi. Amma boro kaŋ si naanay ga zukandi. ¹⁷ Tammaasa kayfantey ne kaŋ borey kaŋ ga naanay g'i tee: ay maŋŋoo ga i ga ganjey gaaray, i ga ţenni taagayaŋ ţelaŋ. ¹⁸ I ga gondiyaŋ dii [ngi kabey ra], nda i na haya haŋ kaŋ ga boro wii, albasi kul si duu ey. I ga ngi kabey fur wircoykiyaniŋ ga, i ga duu baani.»

Isa yee beenaa ra

(Luka 24.50–53; Teegoyey 1.9–11)

¹⁹ Kaŋ ir Koyoo Isa ţelaŋ i se ka ben, a zandi ka koy beenaa ra, a goro Irkoy kabe gumaa here. ²⁰ Taalibey koy nongoo kul ra ka *Alhabar Boryaa waazu. Ir Koyoo g'i faaba, a ga ngi ţennoo noo gaabi nda tammaasa kayfantey kaŋ i g'i tee.]